

NARODNI LIST

Glasilo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta št. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

3. november 1907.

Sadovi enoletnega dela leži p. ed nami in zadovoljni smo z njimi. Tudi slovensko ljudstvo je z njimi zadovoljno, in zadovoljen je vsakdo, ki mu je resno za napredek Slovencev. Seme, ki smo ga sejali v ljudsko dušo, poganja krasne sadove. 3. november je pokazal, da ni prešlo minolo viharno leto zaman, pokazal je, da so si ideje narodne stranke in narodnega napredka priborile mogočna tla med našim ljudstvom. 3. november je pokazal, da leži neizcerpljiva notranja sila v naših idejah, je pokazal, da se je stranka na zunaj in na znotraj konsolidirala in ojačila, in pokazal je, da imajo njeni člani neomajno zaupanje v to notranjo silo, v moč organiziranega dela. Bili smo od početka nekako negativna stranka, razdirali smo stare trhle zgradbe dosedanje politike. Padle so — četudi ne vse, a po večini — v prah — in narodna stranka stopa s tem trenutkom na novo polje: ustvarjati nove trdne, stoletne stavbe narodne probuje, gospodarskega napredka in politične zavednosti. Naša pota postanejo pozitivna. Vsakdo je čutil veliki pomen besede, ki je padla na shodu: narodno-gospodarsko delo. In to na vseh poljih: v kmetijstvu, v trgovstvu, obrtništvi in delavstvu; ščitenje in jačjenje gospodarsko slabjšega proti gospodarsko močnejšim, proti izsesovalcem. Jasna pot je začrtana za bodoče leto, somišljeniki, jasno si zapišite to pot v svoje duše — in odločno in brez ozira na desno in levo po tej poti naprej. Seme je zasejano, negujmo in čuvajmo njegovo krepko rast.

Predvečer glavnega zbora.

Ustanovitev „Narodne založbe“.

Nad 50 somišljenikov se je zbralo že dne 2. t. m. iz raznih krajev na posvetovanje. Večji del večera je bil posvečen razgovoru o organiziranju narodnega in naprednega tiska na Spodnjem Štajerskem. Ustvariti treba za to trdna tla, ker gotovo je: tiskana črka nam je donesla največ uspehov, tiskana črka bodi tudi v bodoče naše najuspešnejše orožje.

Govorilo se je torej o ustanovitvi zadruga „Narodna založba v Celju“, ki naj prevzame „Narodni List“ in oskrbuje v bodoče ves narodni in napredni tisk na Spodnjem Štajerskem. Pravila, ki jih je predložil g. ravnatelj Jošt, so bila nekoliko spopolnjena in sprejeta. Namen zadruga je razviden iz točke pravil, ki se glasi: „Zadruga ima namen, pospeševati gospodarsko korist in podpirati izdelke zadrugnikov s skupnim izdajanjem knjig, muzikalij, umetnin, časopisov, političnih, strokovnih in leposlovnih, z izvrševanjem knjigotrške, grafiško artistske ter tiskarske obrti, z založništvom knjig vseh vrst; more pa izvrševati tudi trgovino s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami in s temi v zvezi stoječimi predmeti.“

V načelstvo „Narodne založbe“ so voljeni sledeči gospodje: načelnik dr. Janko Serbec, njegov namestnik: dr. Ljud. Štiker; udje načelstva: dr. Rihard Karba, Franjo Kranjc, dr. Vek. Kukovec, Franjo Roblek, Vekoslav Spindler.

V nadzorstvo pa gg: dr. Ernst Kalan, dr. Anton Dolar, Franc Brinar, Josip Cizel, Anton Cvenkel, Ivan Malus, Franjo Pahernik, Ivan Rebek, Jakob Zdravec.

Razpravljalo se je tudi o nekaterih drugih vprašanjih, tičečih se uradništva na poštah in pri

davkarijah. Konstatiralo se je, da je odlok poštnega ravnateljstva, naj slovenski poštni uradniki prosijo iz nemških krajev na Spodnje Štajersko, le humbug, ker se faktično prošnje takih uradnikov odklanja. Izvrševalni odbor narodne stranke bo storil v tem oziru vse potrebne korake. (Prosimo pa za tozadevne podatke. Opom. ured.)

Razpravljalo se je nadalje o imenovanjih učiteljstva na naših slovenskih šolah. Tudi v tem oziru bo narodna stranka v vsakem slučaju odločno nastopila. Doseči se mora v doglednem času delitev deželnega šolskega sveta.

Govorilo se je o organizaciji obrtništva, izrazila se je želja, naj bi se pri vladi uplivalo na to, da bo imenovala zastopnike v državni obrtni svet, ki jih ona direktno imenuje, za Spodnje Štajersko Slovence.

Predmet obširne razprave sta bili tudi železnica iz Savinske doline v Gornjigrad ter proga Kamnik-Polzela, odnosno Št. Peter.

Ali nam bodo res peli vigilije?

„Slov. Gosp.“ in ljubljanski duhovniški „Slovenec“ sta že nešteto krat pisala, da je narodna stranka brez življenjskih pogojev in da bodo ji kmalu peli vigilije. Vsakdo je torej z napetostjo pričakoval dneva 3. nov., ko se je imelo pokazati, v koliko je to resnica. Pričakovalo se je pač lepe udeležbe, toda naše nade so bile v naše začudenje in veselje dosti manjše nego uspeh. Nad 500 mož, zastopnikov vseh spodnještajerskih okrajev, je prihitelo dne 3. nov. v Celje. Od najsevernejšega dela slovenske zemlje, z Murskega polja, od Radgone, s Kozjaka, iz pesniške doline, z zelenega Pohorja pa doli do Brežic in Trbovelj — celi Slovenski Štajer je bil zastopan, vsak okraj je imel svoje odposlance. Navdušenje se je polastilo človeka, če je zrl to množico najrazumnejših zastopnikov naroda, med temi gotovo polovico zastopnikov kmečkega stanu. Častno je bilo zastopano vrlo narodno učiteljstvo, trgovina in obrt delavstvo in ženstvo. Vsi so prihiteli, da si bratski podajo roke v spoznanje in se utrde v prepričanju o smotrenosti organiziranega dela za vse sloje naroda.

Zborovanje je otvoril in mu predsedoval predsednik izvrševalnega odbora dr. Kukovec. Najprvo se je spomnil v toplih besedah dveh umrlih članov narodne stranke, gg. Radoslava Škofleka in Vekoslava Strmška. Zborovalci so vstali v znak sožalja s sedežev.

Predčitali so se tudi razni pozdravi od zunaj, ki so došli: od dr. Krefta, Strnišče in somišljenikov od Sv. Jurja ob Ščavnici, od slovenske mladine na Dunaju, od dr. Kidriča, od izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke na Kranjskem, od nadsto lesnih trgovcev-flosarjev iz gornjegrajskega okraja po gg. Levarju, Žmavcu, Zavolovšku in Pernatu itd.

Kmetijsko poročilo.

G. dr. Božič, priznani strokovnjak v kmetijskih zadevah, je v kratkih, odločnih, jedrnatih besedah razvil naloge, ki jih ima narodna stranka zasledovati v bodočem letu glede kmetijstva. Jasno sliko pozitivnih ciljev, brez olepšanja in brez fraz, je postavil pred zborovalce. Krasno poročilo prinesemo itak v eni prihodnjih števil; podajamo danes rezolucijo, ki je jedro njegovega govora, in ki je bila, kakor go. or sam, z burnim odobravanjem sprejeta:

I. „Narodna stranka“ vstraja pri svojem kmečkem programu in sicer posebno glede zahtev nasproti državi, deželi in javnim zastopom.

Posebno pa povdarja nujno zahtevo, da se uredi postopanje pri političnih oblastvih tako, da bo ustrezalo narodnostnim in gospodarskim koristim slovenskega ljudstva z ozirom na sigurnost, javnost, cenenost in skrajšanje celega postopanja.

II. Glavni zbor „Narodne stranke“ smatra za nujno potrebo, a se ustanovi za slovenske dežele v obrambo slovenske posesti in v pospeševanje kmečkih koristi posebna „Poljedelska banka“ za nakup in parcelacijo posestev.

III. „Narodna stranka“ odobrava, da se snujejo pod okriljem nad političnimi strankami stoječe „Zadružne Zveze“ celjske večji in manjši kreditni zavodi; izraža pa mnenje, da se morajo večji kreditni zavodi prilagoditi kmečkim potrebam stem, da uvedejo dolgotrajni, neopovedljiv amortizacijski kredit; manjši kreditni zavodi pa naj gledajo ne samo na podeljevanje kredita, ampak tudi na njega plodonosno uporabo ter naj skušajo povzdigniti treznost in varčnost med ljudstvom z vednim navajanjem k varčevanju.

IV. „Narodna stranka“ vidi v kmečkem zadrugništvu važno oporo kmetijstva, zato si stavi nalogo, ustanavljati in vzdrževati kmetijske zadruge najrazličnejših vrst. Pred vsem se naj obrača vso pozornost živinorejskim, pašniškim, sadjerejskim in vinorejskim zadrugam.

Tudi kmetijske zadruge se naj ustanavljajo pod okriljem „Zadružne Zveze“ celjske.

V. Za prospevanje kmetijstva je potrebno dvigniti strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva. Somišljeniki „Narodne stranke“ se vsled tega pozivljajo, da z ustanavljanjem knjižnic, kmečkih bralnih društev, s predavanji in naprednim in strokovnim časopisjem širijo splošno in strokovno izobrazbo med kmečkim ljudstvom.

„Narodna stranka“ nujno zahteva uresničenje ustanovitve kmetijske šole v Št. Jurju ob Južni železnici ter priporoča občinam in okrajnim zastopom, da s pomočjo dežele in države ustanavljajo kmetijske zimske in nadaljevalne šole.

VI. „Narodna stranka“ priporoča ustanovitev kmetijskih podružnic kmetijske družbe štajerske na slovenskem Spodnjem Štajerskem, ker le s tem postane slovensko štajersko kmetijstvo deležno podpor, katere dobivajo Nemci že davno in ker bo le s tem mogoče doseči razdelitev štajerske kmetijske družbe v slovensko in nemško.

Naše narodno-politične razmere in državni zbor.

Viharno pozdravljen je razpravljal na to g. državni poslanec Fr. Roblek o zgoraj naznačenem vprašanju. Podal je sliko nastanka dveh klubov v državnem zboru, v katera so razcepljeni Slovenci vsled gospodstvaželnosti dr. Šusteršiča in dr. Korošca, dasi bi edino z enotnim postopanjem vzbujali pri vladi respekt. Vsled needinosti Slovanov je zato tudi še danes vkljub slovanski večini v drž. zboru položaj tak, da odločujejo nemške stranke. Glede naših narodno-političnih zahtev stojimo še Slovenci danes na istem stališču kakor ob času taborov pred 40 leti. Enakopravnost našega jezika na vseh poljih uprave, v uradih in v šoli, — to je še vedno naša še do danes neizpolnjena zahteva. Uradniško vprašanje je za nas štajerske Slovence še vedno največje narodno-politično vprašanje. Pa ravno tu

smo brez vsake moči nasproti vladi: nemški minister Prade odločno o usodi naših uradnikov po slov. Štajerskem, mi pa nimamo zaslombe v ministerstvu. Zato je imenovanje jugoslovanskega ministra rojaka druga naša važna narodno-politična zahteva. Da tega še do danes nimamo, temu je v prvi vrsti kriva needinost naše delegacije.

Spopolnitev našega šolstva, posebej srednjega, in ustanovitev vsučilišča, v prvi vrsti pravosodne fakultete, to je vprašanje in zahteva, ki se mora rešiti v najkrajšem času. V prvi vrsti se mora rešiti celjsko gimnazijsko vprašanje in sicer v tem smislu, da se nam da popolna slov. gimnazija. Isto velja tudi za Maribor. Slovenska obrtna šola, v prvi vrsti za stavbeno obrt, se nam mora dati.

Za vsemi temi našimi narodno-političnimi zahtevami stoji „zveza južnih Slovanov“ v drž. zboru solidarno, in so se vse te naše narodne zahteve naznanile potom načelstva zveze vladi.

Velepomenljivo je za nas tudi vprašanje od vlade že obljubljene razdelitve kronovin v okrožja in ustanovitev okrožnih zastopov, ki bi naj pomenili to, kar danes deželni zbori. To je tudi prva pot k narodni avtonomiji. Nemci na Češkem in Moravskem ter Italijani na Tirolskem zahtevajo narodnostno ločitev, in kar je za nje dobro in prav, bo tudi nam Slovencem prav prišlo. Ne ve se še sicer za namene vlade, kako misli razdeliti Štajersko, a zvedelo se je že toliko, da v 2 ali 3 okrožja. Kadar pride ta zadeva na razpravo v zbornici, mora vstati ves južni Štajer kakor en mož, na vseh shodih in od vseh društev, občinskih in drugih zastopov se mora izreči jasno ta zahteva. Splošno pozivlja g. poslanec, naj stoji ves narod trdno za svojimi poslanci kot krepka opora. Dosega velikih narodnih zahtev je mogoča le v skupnem delu ljudstva. Burno so zborovalci pritrjevali izvajanjem g. poslanca.

Trgovina in obrt.

O tem predmetu je razpravljaj gosp. Jože Smertnik, naslanja se na sklepe lanskega glavnega zbora. Tudi majhni narodi lahko postanejo gospodarsko močni, v prvi vrsti z ustvaritvijo krepke trgovine. Naše najaktualnejše zahteve v tem oziru so danes: spopolnitev železniške mreže po Spodnjem Štajerskem, v prvi vrsti železnice iz Št. Petra v Kamnik in iz Rečice na Paki v Gornjigrad; dalje izvedenje obrtne organizacije na podlagi nove postave, izpopolnitev strokovne izobrazbe trgovstva in obrtništva potom strokovnih šol, v prvi vrsti strokovno obrtno šole za Sp. Štajersko ter trgovske akademije v Ljubljani, in konečno samostojna trgovsko-obrtna zbornica za Spodnje Štajersko. Rezolucija, kakor sledi, je bila soglasno sprejeta:

„Glavni zbor narodne stranke za Štajersko izraža trdno prepričanje, da je splošni napredek štajerskih Slovencev odvisen od napredka slovenskega trgovstva in obrtništva na Štajerskem. V ta namen bo podpirala narodna stranka vsako dobro trgovsko in obrtniško, stanovsko in strokovno organizacijo, posebno pa bo delovala na to, da dobi trgovstvo in obrtništvo prepotrebno strokovno šolstvo ter da se ustanovi posebna trgovska in obrtniška zbornica za Sp. Štajersko.

Narodna stranka bo težila za vsem, kar je v prospeh našemu trgovstvu in obrtništvu, zlasti se bo potegovala za dobre prometne zveze in to pred vsem za železnično zvezo od Rečice na Paki do Gornjegograda in tudi od Št. Petra preko Vranskega v Kamnik.

Današnji glavni zbor narodne stranke tudi z veseljem pozdravlja delovanje slovenskih strank na Kranjskem za ustanovitev „Trgovske akademije v Ljubljani, ker vidi v oživetjenju tega prepotrebnege zavoda boljšo bodočnost vsega slovenskega trgovstva.“

Šola.

O šolstvu, v prvi vrsti o ljudskem šolstvu, je razpravljaj g. nadučitelj Brinar iz Gotovelj. Narodna stranka vztraja odločno na svojem lani izrečenem stališču glede ljudske šole. Predmet viharjih bojov je ljudska šola še vedno, dasi je že trideset let v veljavi državni šolski zakon. Narodna stranka ne zahteva nič več, kakor da se strogo izvaja ta zakon, nikdar ne bo pripustila, da bi imela duhovščina po krivici še večji upliv na šolo kakor ga ima danes. Hujskanje proti šoli in učiteljstvu je duhovščini danes vsakdanji kruh. Najodločneje se morajo zavračati ti napadi, ker naša pot in naša zahteva je: Naša narodna šola se v miru razvijaj in spopolnjuj! — Naše šolstvo

pa tudi neizmerno trpi po ponemčevanju. Danes je nemško bojno društvo Schulverein pod zaščito vlade, je „c. kr.“ Na drugi strani se pa s pomočjo vlade importira nemško učiteljstvo na naše slovenske šole. Mi pa odločno zahtevamo, da se varuje na naših slovenskih šolah naša narodna posest in naj se ne izziva slovenskega ljudstva z imenovanji, kakor so se v zadnjih letih mnoga na škodo Slovenstva izvršila. Sprejme se rezolucija, ki jo je predlagal g. poročevalec:

Mi vstrajamo na šolskem programu katerega smo lansko leto razvili o priliki ustanovnega občnega zbora naše stranke ter hočemo z organiziranim podrobnim delom stremeti za uresničenje istega.

Zdravemu razvoju ljudske šole, ki je na Štajerskem žalibog do danes edina panoga šolstva, katere smo deležni tudi mi Slovenci, hočemo posvetiti vso pozornost.

Pri tej priliki moramo odločno zavračati hujskanje in sumničenje zoper ljudsko šolo in narodno učiteljstvo, kakor tudi vsako stremljenje po preosnovi ljudske šole v nazadnjaškem smislu.

Najodločneje tudi protestiramo zoper sistematično zapostavljanje in ponemčevanje slovenskega šolstva ter bomo storili skrajne korake, da priborimo slovenskemu šolstvu postavno zajamčeno enakopravnost.

Krajni in okrajni odbori naj pazno motrijo šolske razmere svojega okoliša ter o vsaki tozadevni nepostavnosti ali krivici točno in stvarno poročajo strankinemu osrednjemu odboru, ki stori potem nadaljne korake.

Delavsko vprašanje.

V izbornem govoru je o tem razpravljaj g. urednik „Domovine“, Ljud. Furlani. Stališče narodne stranke glede delavstva ostane ono, kakor je izraženo v lani sprejeti resoluciji. Kot demokratska stranka stoji vedno na strani gospodarsko slabejšega za socialne in politične pravice. Težnje delavstva, pravično ureditev pravnega razmerja med delavci in delodajalci, določitev delavne dobe, izvedenje zavarovanja vsega, tudi kmetijskega delavstva, pošteno razdelitev davkov, zahtevo po strokovnih šolah itd. — vse to hoče tudi zanaprej podpirati narodna stranka. Tudi antialkoholno gibanje med delavstvom hoče pospeševati ter širiti smisel za razumno gospodarstvo. Kratko omenja govornik tudi razne delavske stranke, ki jih imamo na Slovenskem (socialno-demokratsko, krščansko-socialno in narodno delavsko organizacijo).

Naše narodno-gospodarske zahteve in državni zbor.

Po enournem odmoru v svrhu obeda je razpravljaj, burno pozdravljen, g. državni poslanec Vinko Ježovnik. Očrtal je razne najnujnejše gospodarske zahteve, ki se tičejo nas štajerskih Slovencev, v prvi vrsti kmetijstva, ter označil položaj, kakršen je danes za te zahteve v državnem zboru. Važno je, da imajo te zahteve danes za seboj večino državnega zbora v agrarni zvezi, to je v zvezi kmečkih poslancev. Govoril je še g. poslanec o deželni lovski postavi. Navdušeno so pritrjevali zborovalci njegovim izvajanjem.

K temu govoru je takoj pripomnil predsednik dr. Kukovec, da je hmelsko vprašanje eno najvažnejših gospodarskih vprašanj. V tem oziru se je zadnji čas zgodilo nekaj, kar treba zabeležiti. Po posredovanju g. poslanca Robleka se je vsaj nekoliko ublažil udarec, ki ga je prizadela savinski hmeljarski nova hmelska postava, z nedavno izdanimi izvršilnimi naredbami. Isti g. poslanec je pa tudi dosegel, da bo obiskoval Savinsko dolino poseben združni učitelj v hmeljarsko združnih nadevah.

„Narodni List“ in „Narodna Založba“.

O stanju „Narodnega Lista“ je razpravljaj g. dr. Štiker. „Narodni List“ ima danes 2400 plačanih naročnikov in jih bo imel z novim letom najmanj 3000. V svrhu utrditve lista se je ustanovila zadruga „Narodna založba“. Zdržni deleži znašajo po 100 K, 20 K in 10 K. Govornik želi kot blagajnik stranke, naj bi okrajni odbori še v večji meri skrbeli za razširjenje lista.

Splošno poročilo o stanju narodne stranke in o njenih ciljih v bližnji bodočnosti

je podal predsednik dr. Kukovec. V prvi vrsti omenja ustanovitev „Narodne založbe“ ter poudarja, da ta zadruga ne pristopi celjski „Zdržni zvezi“ da se slednji ne bo moglo očitati, da podpira narodno stranko.

Govornik poudarja uspešno delo na polju organizacije stranke, ki je danes že izvedena v

toliki meri, da se ni bati za njen obstoj, bo pa v prihodnjih mesecih izvedena do popolnosti. Z dosedajnimi uspehi tako v strankarskem kakor narodnem oziru smo lahko zadovoljni. Tišina, ki je zavladala nekaj časa po volitvah, je bila le posledica velike utrujenosti na vseh straneh, utrujenosti, povzročene po velikanskih naporih gigantske volilne borbe. Nasprotniki so se že veselili, da je to znamenje umiranja stranke, a zadnja dva — trije meseci so zopet pokazali, kako so se varali, in posebej današnje sijajno zborovanje je pokazalo, da živimo čvrsto in bomo živeli še čvrsteje. — Nato je orisal govornik delovanje posameznih okrajnih odborov stranke.

Pojasnimo pa si zopet malo stališče nasproti raznim drugim strankam po naši deželi in izven nje. Kakor vedno poudarjamo, je naša stranka v prvi vrsti slovenska, narodna stranka. S tem je dano razmerje do nemške stranke na Spodnjem Štajerskem, s katero smo stali in bomo stali v najhujšem boju dotlej, dokler nam ne prizna vseh naših narodnih in političnih pravic. Da je stranka varovala narodni značaj, o tem po njenem delovanju ni dvoma, zato preziramo zlobudranje političnih slepomišarjev s pomilovalnim nasmehom. Eno pa stoji: namesto praznih narodnjaških fraz smo postavili pojem pozitivnega dela in isto tudi izvrševali v čim najbolj mogoče popolni meri. Jasno je, da organizirano delo prinese več sadov, kakor delo posameznikov, kakor se je izvrševalo v prejšnjih letih. Ne kratimo tem delavcem iz minolih dob njihovih zaslug, zahtevamo pa, da se v polni meri priznava tudi naše delo. V narodnem boju smo postavili na mesto brezplodnega besednega boja načelo dela za gospodarski napredek naroda, ker v gospodarski osamosvojitvi vidimo omejevanje moči Nemštva.

Kmečka zveza ali duhovniška, klerikalna stranka se je postavila v najbrezobzirnejši boj proti nam. Z naše strani razmerje nasproti nji ni sovražno; nismo nasprotniki niti duhovščine niti vere. Vendar stojimo v znamenju najljutejšega boja cerkve zoper nas in našo organizacijo. Ali bo to cerkvi koristilo, o tem naj mislijo drugi, ne mi. Če slovensko duhovništvo misli, da je to zanjo dobro, naj nadaljuje. Tudi najljutejši navali nas ne bodo napravili za nasprotnike cerkve in vere, ampak ostali bomo vedno le nasprotniki duhovniške politike. Napade bomo odbijali, kolikor smatramo za potrebno, a ostudni boj kmečke zveze se bo nad njo samo maščeval, ljudstvo se s studom obrača od nje.

Nasproti prejšnji struji v našem političnem življenju zavzemamo to stališče: nam je vsak Slovenec ljub, ki za narod dela. Ne napadamo nikogar, kdor smatra za dobro, da se nam ne pridruži. Politični razvoj pa je danes tako daleč, da so se duhovi ločili, svetovno-nazorni boj je dokončan. Danes sta faktično dve stranki in vse napredno misleče občinstvo je v naši organizaciji.

Glede narodno-napredne stranke in gospodarske stranke na Kranjskem pravi govornik, da stoji narodna stranka simpatično nasproti vsaki stranki, ki zasleduje iste cilje kakor naša. Iz praktičnih vzrokov je ustanovljena narodna stranka samo za Štajersko in bo skušala v tem delokrogu storiti vse za napredek naroda.

Razjasni tudi stališče nasproti raznim štajerskim listom („Slov. Gosp.“ in „Domovina“); ta slednja nam je bila od začetka navidezno neprijazna; vodstvo lista je pa spoznalo, da je razumno Slovenstvo krenilo v tabor narodne stranke, kar je dobro znamenje, posebno v očigled deželno-zborskim volitvam.

Narodna stranka je priredila od ustanovnega zborovanja do danes 169 shodov. Pričeto delo se bo krepko nadaljevalo, vedno in povsod bo pa naše načelo: ustvarjati in ne razdirati.

Debata.

G. dr. Karba želi, naj bi se prispevki za narodni sklad sorazmerno razdelili med osrednje vodstvo in okrajne odbore. Dr. Kukovec odgovarja, da se bo v tem oziru itak uvedla posebna akcija in da se bo zadovoljilo tej zahtevi.

G. dr. Zabukošek želi, naj se obrne izvrševalni odbor do poslancev s prošnjo, da izposlujejo skupna kmetijska potovanja in poučne izlete na Dansko, v Švico in na poljedeljske razstave s pomočjo državnih prispevkov.

Poslanec g. Roblek pojasni, da se tozadevna akcija že vrši v ministerstvu.

G. prof. Jošt govori o srednjem šolstvu na Štajerskem, o razmerah na celjski gimnaziji; sprejme se soglasno resolucija, ki se je brzojavno odposlala vladi:

„Glede srednjega šolstva na Štajerskem vztraja narodna stranka pri vseh zahtevah, katere je stavila na ustanovnem shodu v Celju, v očigled temu pa, da je vlada z vso naglico 20 tisoč Nemcem na Kranjskem ustanovila dve popolni nemški gimnaziji, pozivljamo vlado, naj popravi to Slovincem storjeno krivico s tem, da pol milijona štajerskim Slovincem otvori takoj s prihodnjim šolskim letom popolno gimnazijo v Celju

G. Čulek iz Št. Jurja razpravlja o sedanjem stanju zadeve glede kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel. Učni načrt, kakoršen se je izdelal za ta zavod, je nepopolen in nesprejemljiv, ker se je vinoreja popolnoma izključila.

G. dr. Mayer iz Šoštanja pravi, da se je kmetijska šola dosegla po težkem boju; s prva se je mislilo na ustanovitev iste v šoštanjskem okraju, pozneje se je zadeva preokrenila tako, da pride šola v Št. Jur. Nikakor bi ne bilo dobro — pravi — sedaj odklanjati učni načrt ter s tem dati deželnemu odboru povod, da zadevo še par let zavleče; samo da šolo dobimo, — potem se vedno lahko zahteva njeno izpopolnjenje.

Urednik Spindler govori za ustanovitev vseh narodnih nepolitičnih društev na Spodnjem Štajerskem ter predlaga resolucijo, ki se soglasno sprejme:

„Glavni zbor narodne stranke nalaga glavnemu, odnosno izvrševalnemu odboru, naj nemudoma izvede organizacijo vseh narodnih nepolitičnih na slovenskem Štajerskem ter ustanovi „Zvezo narodnih društev na Štajerskem“.

Urednik Janko Lešničar pozivlje vse narodno čuteče Slovence, naj z ozirom na to, da klerikalci napovedujejo bojkot naši šolski družbi, storijo vse, da se zanese zanimanje za družbo v najširše sloje naroda in da se nabirajo prispevki ob vsaki priliki.

Urednik Spindler pravi: Če bodo klerikalci vstrajali na stališču bojkota šolski družbi (Ciril-Metodovi), se mora z naše strani ustvariti junktim med to družbo in družbo sv. Mohorja, ki je danes le še klerikalna bratovščina; v slučaju klerikalnega bojkota šolski družbi napovemo najbrezobzirnejši bojkot Mohorjevi družbi. Zborovalci so predlogu bučno pritrdili.

G. dr. Božič utemeljuje upravičene zahteve ljudstva po enakopravnosti pri sodiščih ter pri političnih oblastih, kjer se Slovence šikanira ne le z odloki v barbarski slovenščini, ampak tudi z nastavljanjem nemških uradnikov.

G. Rebek izrazi željo, naj bi se delalo nato, da bo vlada imenovala v državni obrtni svet za Spodnje Štajersko člana, ki se bo zavzemal za koristi slovenskega obrtništva.

G. Golavšek iz Griž še opozarja na nevarnost, ki preti tudi celjskemu okraju po koblicah; dalje želi ureditev ceste iz Griž v Žalec. Dr. Kukovec obljubi, da se bo tudi v tem oziru vse storilo, kar je mogoče.

Ob 6. uri zvečer (po šesturnem zborovanju) zaključil predsednik shod.

* * *

Somišljeniki! Po poti, ki ste si jo začrtali dne 3. novembra v Celju, po poti pozitivnega dela za narodov napredek: Naprej!

Glavni odbor narodne stranke

za l. 1908. se je na glavnem strankinem zboru sestavil sledeče:

I. So člani glavnega odbora predsedniki okrajnih odborov:

1. Celje: dr. Anton Božič, zagovornik v Celju.

2. Žalec-Griže-Petrovče-Št. Peter-Št. Pavel-Gotovlje-Pirešica: Josip Širca, tržan in župan v Žalcu.

3. Polzela-Braslovče-Gomilsko-Rečica n. P.: Josip Cizel, trgovec na Polzeli.

4. Mozirje-Kokarje-Rečica: dr. Josip Goričar, zdravnik v Mozirju.

5. Gornjigrad-Zadreška dolina: Avgust Drnkar, notar v Gornjem gradu.

6. Okraj Šoštanj: Vinko Ježovnik, drž. posl. in pos. v Velenju.

7. Okraj Slovenji gradec: Ferdo Kac, veleposestnik v Šmartnem.

8. Okraj Marenberk: Fran Pahernik, veleposestnik v Vuhredu.

9. Dravska dolina: Viktor Glaser, veleposestnik na Smolniku.

10. Maribor levi breg: Friderik Zin-auer, uč. in pos. v Št. Jakobu v Slov. Gor.

11. Maribor-Studence-Pobrež-Karčevina-Leitersberg: Ivan Kejžar v Mariboru.

12. Maribor desni breg: Miha Turner, pos. in gost. v Framu.

13. Okraj Št. Lenart: Fran Štupica, notar v Št. Lenartu.

14. Okraj Gornja Radgona: dr. Lev Kreft, zdravnik v Št. Jurju ob Šč.

15. Okraj Ljutomer: Joško Rajh, ekonom na Moti (Cven).

16. Okraj Ormož: Josip Šinko, pos. in župan v Središču.

17. Okraj Ptuj: Fr. Babosek, velepos. v Karčevini.

18. Okraj Rogatec (izhodno od Rogatca): Maks Berlig, trg. v Žetalah.

19. Okraj Rogatec (zahodno od Rogatca): Vinko Žurman, posestnik na Knežcu (Rog. Slatina).

20. Okraj Šmarje: Jože Kregar, pos. v Št. Petru na Ms.

21. Okraj Kozje: dr. Ferdo Kunej, zdravnik v Št. Petru pod Sv. Gor.

22. Okraj Brežice: Ivan Malus, ekonom na Bizelskem.

23. Okraj Sevnica: Ivan Križan v Sevnici.

24. Zidanimost-Loka: Vinko Fon, pos. v Loki.

25. Laški trg: (se volitev novega okrajnega odbora šele vrši.)

26. Trbovlje-Hrastnik-Dol: Fr. Dežman, trg. v Trbovljah.

27. Okraj Vransko: dr. Rihard Karba, zdravnik na Vranskem.

28. Okraj Konjice: dr. B. Prus v Konjicah.

29. Vojnik-Šmartno-Škofjavs-Novacerkev-Dobrna-Višnjavas-Frankolovo: Josip Lipuš, župan v Višnjavi.

30. Slov. Bistrica: Fr. Koropec, velepos. v Studencih.

31. Ponikva ob j. žel.: Juri Sitar, veleposestnik na Ponikvi.

II. So člani glavnega odbora sledeči somišljeniki v Celju:

dr. Vekoslav Kukovec, hišni posestnik v Celju.

dr. Josip Karlovšek, odvetnik v Celju.

dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju.

dr. Ljudevit Stiker, odv. kand. v Celju.

dr. Štefan Rajh, odv. kand. v Celju.

dr. Gvido Sernec, zagovornik v Celju.

dr. Anton Dolar, profesor v Celju.

Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju.

Franjo Jošt, ravnatelj v Celju.

Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju.

Ljudevit Furlani, urednik „Domovine“ v Celju.

Ivan Prekoršek, uradnik v Celju.

Vekoslav Špindler, urednik „Narodnega Lista“ v Celju.

Glavni odbor se snide v najkrajšem času, da voli iz sebe izvrševalni odbor stranke za bodoče leto.

Avstro-ogrsko nagodba.

Piše dr. Z.

(Dalje.)

Tedaj: Dokler ostaneta sicer ne popolnoma soglasna sedanja temeljna zakona v veljavi, zastopali bodo monarhijo na zunaj skupni poslaniki in konzuli, in ne Ogrsko posebni, Avstrijo pa posebni. Trgovinske in druge pogodbe sklepale se pa bodo s tujimi državami in sicer v imenu obeh polovic. Eno kot drugo z veljavo za obe državi brez posebnih tozadevnih predhodnih dogovorov. O tu navedenih zadevah imajo sklepati delegacije (skupni zbor) in izvrševati sklepe skupni ministri. Delegacije v svojem dosedanjem ustroju kakor tudi skupni ministri se lahko kot taki preuredi ali pa to ti z drugimi napravami nadomeste, ne da bi bilo treba tudi temeljna zakona izpremeniti.

Za skupne poslanike, konzule, za skupno vojsko in za skupno ministerstvo je treba denarja. Potrebne svote prispevati imata obe državi. Odkod ga vzeti, je stvar vsake obeh držav. Ker sta dve državi, potrebno je, da se med njima tudi določi, pod kakimi pogoji sme ena država v drugo svoje izdelke in pridelke uvažati in sploh z njo trgovati; treba je dogovoriti, če se sme blago brez carine (davka) čez mejo prevažati ali ne; pri medsebojni trgovini zlasti pri tako ozki zvezi, kakor

obstoja med Avstro-Ogrsko, je važno nadalje denarstvo in veljava, ali sta obema polovicama skupna ali ne; tu igra veliko ulogo vprašanje, pod katerimi pogoji se ima prevažati blago in ljudi po ogrskih in pod katerimi po avstrijskih železnicah itd. O teh zadevah lahko vsaka država samostojno sklepa. Obojestranska korist pa zahteva, da se od časa do časa obe državi glede enotnega postopanja dogovorita.

Jedro skupne državne vezi so vladar, zunanje stvari, vojaštvo in za to potrebni izdatki. To je tudi naravno. Kajti ko bi bila vsaka država popolnoma od druge neodvisna, prišel bi isti vladar obeh polovic kot kralj ogrski kaj lahko navskriž s cesarjem avstrijskim. On bi lahko peljal zdaj kot kralj ogrski vojsko proti Avstriji in obratno, toraj vsakokrat zoper samega sebe.

Da je pod zunanjimi zadevami umevati zastopstvo Avstro-Ogrske napram tujim državam tako v političnih kakor v trgovinskih stvareh, smo že omenili.

Glede na vojaštvo je v kratkem pripomniti, da je k njemu prištevati tudi mornarico, ne pa domobrancev. Le-te ima vsaka država zase. Za skupno vojsko potrebne vojake dovoljuje istotako vsaka država zase, vsaka jih samostojno razpostavlja in oskrbuje. Dalje določa vsaka država način, kako se ima vojaška dolžnost izvrševati. Poslednje se določa dogovorno po enakih načelih, n. pr. da obstoji v vsaki državi triletna aktivna vojaška dolžnost itd. Vodstvo, poveljstvo in notranja organizacija vojske pa pristojna izključno le cesarju. Cesar pokliče n. pr. vojake pod prapor, ne da bi potrebovalo tozadevno njegovo povelje sopsodpisa odgovornega vojnega ministra, dočim mora enako povelje tičeče se domobrancev biti od domobranskega ministra sopsodpisano.

Skupne finance obsegajo predvsem sestavo proračuna za skupne zadeve, prejemanje in zaračunanje prispevkov obeh vlad, uporaba teh prispevkov za skupne zadeve in pregled ter odobrenje sklepnih računov. Koliko ima ena ali druga država k skupnim potrebam prispevati, ni enkrat za vselej določeno. O tem se obe državi od časa do časa dogovorita, kakor bomo še pozneje razpravljali.

Kdo ima dosedaj navedene skupne zadeve upravljati? Delegacije in skupni ministri. Delegacije štejejo 120 članov, vsak parlament jih voli po 60. Delegacije samo sklepajo, a nimajo zakonodajne pravice. Ta pristojna zakonodajalnim činiteljem ene kakor druge države. Skupni ministri so trije: minister za vnanje stvari, vojni in finančni minister, kateri poslednji upravlja obenem Bosno in Hercegovino.

Doslej naštetje in opisane skupne zadeve se od naslednjih v marsičem razločujejo. Enkrat za vselej je določeno, da vlada v obeh državah isti vladar, da zastopajo na zunaj obe državi eni in isti poslaniki in konzuli in da imata obe državi eno skupno vojsko — dokler bo razmerje med obema državama temeljilo na zakonih iz l. 1867. Skupne zadeve upravljajo po dosedanjih zakonitih določbah delegacije in skupni ministri.

(Dalje prihodnjič.)

Iz političnega sveta.

Državni proračun

za leto 1908 je vlada predložila. V njem se nahajajo sledeče postavke, tičeče se slovenskih dežel: Prispevek za most med Marenbergom in Vuhredom 10.000 kron, za zgradbo mostu v Mariboru 30.000 kron, za zgradbo mostu pri Brežicah (6. obrok) 13.397 kron, za preložitve ceste med Železno Kapljo in Kranjem 50.000 kron, prispevek za zgradbo ceste od Doline do Črnega kala 5000 K, za razširjenje ceste med Lovrano in Iko 10.000 kron, za popravo ceste Bazovica-Škoflje 3000 K, za preložitve ceste Trnovo-Srpenice 40.000 K, za most preko Lijaka v goriškem okraju 4636 kron, za gradbo cest v goriškem in tolminskem okraju 20.000 kron, prispevek za regulacijo Savine pri Celju 10.000 kron, za regulacije Save od Brežic do Jesenic 81.525 kron, za regulacijo Drave od Maribora do Središča 124.500 kron, za regulacijo Save 90.000 K, za zgradbo uradnega poslopja v Postojni 11.000 K, za nakup uradnega poslopja v Tolminu 10.800 K, za nakup uradnega poslopja v Voloski 21.505 K, za samostojne slovensko-nemške razrede v Celju 49.525 kron, za nemško gimnazijo v Ljubljani 20.000 K, za občinsko realko v Idriji 5000 K,

za „Slovensko Matico“ 1000 kron, za „Šolski dom“ v Gorici 2000 K, za novo ustanovitev slov. moškega učiteljskega v Primorju 12.000 K in 4000 K za stavbo, za izpolnitev ljudskega šolstva v Primorju (pod to spada tržaško slov. šolstvo) 20.000 kron. — Splošno izkazuje proračun 2.135.774.746 kron dohodkov in 2.133.823.108 kron izdatkov.

Dalmatinska železniška zveza.

Finančni minister Korytowski je dejal v svojem govoru dne 5. t. m., ko je razpravljal o predloženem proračunu za leto 1908, med drugim: Posrečilo se nam je doseči žaljeno zvezo Dalmacije z ostalo državo. Tozadevni zakonski načrt bode v prihodnjih dneh predložen zbornici. Če zbornica hitro reši načrt, bo vladi mogoče že v l. 1908 začeti z gradnjo.

Jezikovno vprašanje v državnem zboru.

Nemški poslanec Mühlwert je v seji 5. t. m. tožil, ker so nekateri govorniki v imunitetnem odseku se poslužili češčine, ter je imenoval to postopanje „Unfug“, kar je izzvalo med nemškimi poslanci velik vihar. Govorili so nato razni nemški poslanci, vsak v svojem jeziku ter odločno zagovarjali jezikovno enakopravnost. Od Slovencev je govoril dr. Korošec.

Nemški agrarci in poljedeljsko ministerstvo.

V ministerstvu je nastala kriza. Češka ministra Fořt in Pacak sta odstopila, in skoro gotovo je, da pride v ministerstvo vodja češke kmečke ali agrarne stranke, Prašek. In sicer bi imel postati poljedeljski minister. Ko so to zaznali nemški agrarci, se je takoj pokazalo v njihovih vrstah konjsko kopito: poljedeljski minister ne sme biti Slovan, in naj je še tako dober strokovnjak. Videti je zopet že davno priznano dejstvo: mi Slovani, posebej mi Slovenci naj bi v imenu „gospodarskih“ koristi trpeli vse klofute, ki se nam dajejo, pri Nemcih pa celo tako izključno gospodarske stranke, kakor je agrarna stranka, nosi politični zvonec najvišje, zvonec narodne nestrpnosti — in daleč, daleč spodaj šele pride zvonec gospodarskih koristi.

Bivši predsednik državnega zbora

grof Mavricij Vetter je bil dne 6. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Grof je star sedaj 58 let.

Cesar

je popolnoma okreval in prevzame zopet vse vladarske posle. To bode gotovo tudi ugodno vplivalo na razvoj ministerske krize.

Prvo čitanje nagodbe

je končano in so predloge izročene nagodbenemu odseku. V tem odseku je pri volitvi načelnika in podnačelnika prišlo do kravalov. Načelnikom je bil izvoljen Čeh dr. Kramář; za podnačelnika so hoteti imeti kršč. socijanci bivšega žel. ministra Witteka; trikrat se je volilo in trikrat so ž njim propadli.

Dopisi.

Iz gornjegrajskega okraja. „Slovenski Gospodar“ je v svoji št. 47 od 3. oktobra t. l. prinesel več dopisov radi šolskih stavb v Gornjem gradu, Bočni in Šmartnem z zlobnim namenom, da kmečko ljudstvo nahujska proti tem nepotrebnim „palačam“. Dopisniku, ki je v zvezi z dobro znanimi somišljeniki nagromadil toliko neresnic, je treba odgovora. Merodajni krogi so ta napad nalašč prezirali, kar imajo deloma prav, ker se s take baže dopisuni ni vredno spuščati v besedičenje, vendar smo si priskrbeli uradne podatke, da pokažemo „Slov. Gospodarju“ z dopisnom vred v lažnjivi obliki.

„Slov. Gospodar“ pravi, da „je preveč klerikalno biti s šolo v škofovem gradu, torej novo palačo“. Krajni šolski svet Gornji grad pa je sklenil v svoji seji dne 23. jul. 1891 z večino glasov, naj se zida novo šolsko poslopje, na kar je občin. zastop Gornji grad tudi v seji 2. avg. 1891 storil isti sklep z veseljem. Ta sklep se vsled pozneje vstalih ovir ni mogel izvršiti. — In zopet je občinski svet v Gornjem gradu v svoji seji dne 25. marca 1902 enoglasno sklenil, naj se stavi novo šolsko poslopje v Gornjem gradu, za kar je imel gotovo posebne — a ne klerikalne vzroke, ker so v obeh korporacijah sedeli možje klerikalnega mišljenja, ki mu jih lahko povejo.

Resnica je, da oskrbnitvo ni šole odpovedalo, kar bi tudi pred pretekom najemne pogodbe storiti ne moglo; radovedni pa smo, kje bi dalo prostor za 4. razred. To nam morda pojasnita

eks-oskrbnik g. Fr. di Cenca in njegov adjutant g. davkar Sigl. Ker so slišali zvoniti, da Apfaltern pospešuje zidanje šolskih poslopij, so ga vpregli tudi za gornjegrajsko šolsko palačo, čeprav ni imel pri njej nič opraviti družega, nego da si je po krajnem šolskem svetu naročene načrte o priliki ogledal.

Naravnost budalost je pisati, kako slabo in kako počasno se zida, koliko tisočakov bo šlo brez potrebe iz kmečkega žepa itd. Kje so pa tisti tisočaki brez potrebe?

Ako podjetnik počasi zida, je njegova krivda, če bode plačal globo; ker ni do 1. oktobra zgotovil stavbe, kakor je sam zahteval, pač ne bode noben kmet plačal niti vinarja več. Kako pa slabo zida, naj dokaže dopisnik, kateri gotovo o stavbenstvu niti pojma nima.

Vobče se predbaciva, da so pri šoli nastavljeni razen zidarjev sami Nemci. O ti ljubi Bog! In „zakaj pa vi, patentirani narodnjaki, niste dali slovenskim stavbenikom kaj zaslužiti, seveda, vi ste nezmotljivi, kaj ne?“ S tem stavkom se je izdal dopisnik, da ga dobro poznamo, ker je šele pred kratkim časom prišel v Gornji grad in so o stvari, o kateri sodi kakor slepec o barvah, ni zadosti poučil. — Oddaja šolske stavbe je bila razglašena po krajnem šolskem svetu z dne 24. jan. 1907 v listih „Slov. Narod“, „Slovenec“, „Domovina“, „Narodni List“, in „Slov. Gospodar“; razven tega se je pismenim potem povabilo na zniževalno dražbo dne 28. februarja t. i. 24 stavbenih podjetnikov; a prišli so samo sledeči: g. J. Michel iz Gradca, g. Fr. Marinčič iz Ljubljane, g. Fr. Capuder iz Trzina, g. Andrej Medved iz Kamnika, g. A. Turnšek iz Nazarji in g. L. Roth iz Celja, torej 2 Nemca in 4 Slovenci. Zakaj pa niso slovenski stavbeniki podjetniki licitirali in so pustili L. Rothu vso stavbo? Ali so tega krivi patentirani narodnjaki v Gornjem gradu? Ali ni vaš somišljenik g. di Centa delal za Rotha? Vprašajte Di Giusta? Podjetnik g. L. Roth pa še povrh niti Nemec ni; on je bil rojen na Ogrskem, je hodil v šolo v Galiciji ter zna poljščino bolje nego nemščino. Zakaj ima v službi nemške uslužbenice, pa je njegova stvar, kakor ljubljanskega škofa, če ima nemške uradnike! Dopisnik pa naj razsodi, kdo ložje dobi slovenske? — Zelo radovedni smo torej, če je dopisnik tudi že „lastne“ napake popravil, saj jih je imel drugod dovolj, da mu celo smrdijo.

Gotovo je, da bode občina Gornji grad morala povzdigniti radi šolske stavbe občinske doklade, a nikakor ne na 175%, ampak prilično na 150%. Te doklade bi pa bile lahko manjše, ako bi si izposojilo najela občina na 40 let, ne pa na 20 let potom krajnega šolskega sveta. Dopisnik in njegovi prijatelji torej ne znajo niti občinskih doklad izračunati, čeprav lahko v c. kr. davkarijah izvedo direktni davek.

Smešno je dalje, kar piše „Slov. Gospodar“ o šoli v Bočni, o kateri trdi, da imajo „lično šolsko poslopje, pa ne, moda zahteva, mora biti nova. Zidajo palačo za 90.000 K.“ Kako je stara šola lično poslopje, kažejo zapisniki strokovnjakov iz Celja in Gradca, ki so soglasno našli enake napake, radi katerih se mora zidati novo poslopje, ki se je na javni dražbi oddalo za 35.000 K, ne pa za 90.000 K. Glej dopisunče, kako mečeš s številkami z namenom, da bi kmeta še bolj nahujskal proti šoli. Tvoja zlobnost in lažnjivost je preočividna! S takimi farizeji, ki imajo toliko smrdljivega masla na glavi, ni govoriti nepristranske besede. S takimi hujskaci se bode delalo drugače, kakor jim gre. Kdor veter seje, naj žanje vihar!

Šolske stavbe so jim samo palače. Kaj pa imate nepotrebne v njih? Poglejte, kakšna stanovanja imajo oženjeni šolski voditelji in ne oženjeni župniki; prvi imajo 2—4 sobice, s kuhinjo in drugimi potrebnimi deli, župniki pa najmanj 5—6 sob s stranskimi prostori, povrh pa kuharica po 2 sobi. Ali je težko ugeniti, kdo ima lepšo in ugodnejšo stanovanje? Ali niso vsa župnišča v gornjegrajskem okraju skoraj večja kakor šole, samo da imajo slednje lepše lice, ker imajo v učencih že po zunanosti tudi vzbujati še čut za lepoto. Kdo je hinavec? Za-se želite vse ugodnosti, učiteljem in otrokom župljanov pa nič. Kmet, tú glej! Ako zidaš po nepotrebem velikanska župnišča, marofe in kozolce, tedaj te nič ne boli žep; samo kadar zidaš za svoje otroke dostojno bivališče v šoli, tedaj te vsak vinar boli. Pamet, pamet! — „Slov. Gospodarju“ pa smo pritisnili zopet pečat lažnjivosti. Le tako naprej!

Šmartno pri Slovenjem gradu.

Znani dopisun iz Golavebuke recte Šmartno, nas zopet obrekuje v „Slovenskem Gospodarju“ in sicer radi tega, ker smo po dolgotrajnih prošnjah vendar dosegli postajališče. Kvasi, da se pri nas govori, kakor da bi bili postajališče le po prizadevanju državnega poslanca gosp. Ježovnika dobili. O, ti zlobna duša zvezarska ti! Sicer pa nista ne Gospodar ne njegov dopisnik vredna, da bi se dalje ukvarjali z njima. Zato tudi le nekoliko o tej zadevi.

Trditev „Slov. Gospodarja“ je gola laž. Ni ga namreč v celi širni šmarski občini človeka, ki bi vedel povedati, da je kdo spravljal poslanstvo gosp. Ježovnika v zvezo z našim postajališčem. Resnica pa je, da bi postajališča še danes ne imeli, ko bi se ne trudili zanj možje, katere imenuje sedaj „Sl. Gospodar“ novopečene liberalce. Dotični možje so sestavili in vložili vse prošnje i. dr. ter so tudi g. Robiča svoječasno radi postajališča interpelirali. Kmečki zvezarji z gospodarjevim dopisunom vred so bili iz golega sovraštva do nekaterih prizadetih itak ves čas med nasprotniki postajališča in so ga še zadnji odločilni dan, ko se je vršila komisija, skoro pokidali s svojimi dolgimi jeziki.

Koliko je storil gosp. Robič za naše postajališče, o tem si lahko sodi vsak, kakor si hoče. Mi smo g. Robiču gotovo za vsak korak hvaležni, katerega je storil. Sicer je pa bil g. Robič takrat naš državni poslanec in kot tak dolžan, se stvari poprijeti. Tudi ni bilo takrat o kmečki zvezi ne o letošnjih kandidaturah v državni zbor ne duha ne sluha.

Ravno radi tega je tudi smešno, če si pripisujejo kmečki zvezarji sedaj naše postajališče takorekoč med svoje zasluge. S tujim perjem bi se bahali, aha!

Našega sedanjega državnega poslanca gosp. Ježovnika imenuje „Slovenski Gospodar“ zaničljivo mesarja. Ali mora biti vsak poslanec kaplan, kakor zloglasni Korošec, ali pa profesor? Zakaj si pa potem volite v državni zbor ljudi kakor je Pišek? — Bi li gospod Ježovnik ne bil našel k referentu v železničnem ministerstvu, če bi bil lani že poslanec? (G. Robič je na lanskem shodu sam izjavil, da ni bil zaradi postajališča pri ministru Deršati, ampak pri referentu.)

Kar se tiče narodnosti, pa še celo molčite! Če širi pri nas kdo nemščino, ste to gotovo vi zvezarji. Kdo pa kvasi in piše vedno nemško, če ne vi? Li-ni bila v Šmartnem do sedaj celo občina nemška? Ali je pisal stari župan kedaj kaj slovenskega? Ali uraduje župnik morebiti slovenski? Kedo pa hodi v Slovenjem gradu v nemške gostilne in trgovine, če ne vi zvezarji? Odkod pa delata n. pr. Goll in Reiter take kupčije, — če se vi držite gesla: svoji k svojim? Skrajni čas je že bil, da so vas vsaj iz občinskega zastopa popihali!

Ravno naša občina je sklenila, da uraduje samoslovenski. Mislimo, da je to vsekako lep začetek mladega občinskega zastopa. Uverjeni smo tudi, da bode sedanji odbor tudi z naprej ostal vedno trdno naroden.

Kar se pa tiče gotovih objav radi razširjanja letakov, pa vedite: Stvar ni bila tako malenkostna, kakor bi vi radi natvezli ljudem. Z dotičnimi lističi se je razširjala laž in bi to moralo za poštenega človeka zadostovati, da bi kaj tacoga ne delil med ljudi.

Iz Rajhenburga. Torej vendar! Naš „dični“ državni poslanec dr. Benkovič in župnik Cerjak sta ustanovila „prepotrebno“ (!!) klerikalno posojilnico.

V nedeljo 27. m. m. je bil ustanovni občni zbor, na katerega se je, kakor že zgoraj rečeno, potrudil tudi sam dr. Benkovič.

Nekaj časa je hvalil svoje zasluge v državnem zboru, potem pa je govoril o potrebi „kmečke“ (!?) posojilnice za rajhenburško faro. Videlo se je, da je dr. Benkovič zelo slab zadružni strokovnjak. Pomagati mu je morala namreč g. Andreja Žmavca brošura „Kmečka posojilnica“. Tega pa še učeni gospod poslanec menda ne ve, da se ugodnosti ljubljanske Zveze, katere agitator je on, zelo bistveno razločujejo od onih Zveze v Gradcu, kateri je prilagodena zgoraj imenovana brošura ter je toraj z graškimi pogoji oz. obljubami delal reklamo ter farballjudi za klerikalno ljubljansko Zvezo!

Kaj namerava učiteljstvo s poukom v naravi?

V preteklem šolskem letu je bilo posebno v mariborskem političnem okraju večkrat opazovati, da je prirejalo učiteljstvo z učenci nekake izprehode na polja, travnike, v gozdove ali h kakim razvalinam, tovarnam, železnicam itd.; marsikdo je ugibal, kaj neki to pomeni, da vodi ta ali oni učitelj ali učiteljica svoje učence zunaj okrog, dočim drugi vestno poučujejo v šoli.

A tako si tega ne smemo tolmačiti; tudi oni zunaj šole vrši svojo dolžnost, in to še deloma v večji meri, kot njegovi tovariši, ki imajo svoje učence v šolskih klopih. To je namreč poučevanje na prostem, koje je mnogo težavnejše, a tudi dokaj koristnejše od onega, ki se vrši v izprijenem vzdihu med štirimi stenami.

Po drugih kronovinah je tak pouk že več časa vpeljan ter je prepričanje o veliki vrednosti in važnosti poučevanja v naravi že vsestransko prodrlo. Seveda se ne vrše taki šolski izprehodi vsak dan, temveč le parkrat na mesec, v kolikor pač dopuščajo razmere dotične šole.

Prvi poskusi, ki so se vršili na nekaterih šolah mariborskega okraja pod vodstvom okr. šol. nadzornika, so se izredno posrečili; učenci so sledili z mnogo večjim zanimanjem pouku kakor v zaduhli sobi ter so na vsa vprašanja prav dobro odgovarjali.

Na ta način pa se bo tudi ugodilo opravičeni želji naših kmetovalcev, da bise šola bavila v čim večji meri s kmetijskim poukom. Vsestransko proučevanje in ogledovanje narave in vsega, kar se tam poraja in godi, je predpogoj uspešnemu šolskemu pouku; ali ni proti zdravi pameti, če se otroka od šestega do štirinajstega leta zapira dan na dan v tesne šolske sobe ter se osem let odteguje božji naravi, kjer je preživel svoja prva leta in kjer mu bo delovati do pozne starosti.

Kadar pa je daljši izprehod v naravo otežkočen, tedaj pa služi v to svrhu tudi šolski vrt, ki bi se torej ne smel zanemarjati, kakor se to še tuintam opazuje.

Vsak mladino ljub bo torej z veseljem pozdravil odredbo okr. šolskega sveta, vsled katere se bode uvedel tak pouk redno na vseh šolah mariborskega, slovenjebistriškega in šentlenarškega okraja. Nadejati se je, da se bodo i v drugih okrajih zelene Štajerske uverili o veliki vrednosti in potrebi pouka v naravi ter prav kmalu sledili omenjenim okrajem v započetem delu.

Odlok, ki je izšel v uradnem listu maribor. okr. glavarstva, se glasi doslovno:

Poučevanje v naravi.

§ 76. stalnega šolskega in učnega reda določuje v zadnjem odstavku sledeče:

„Kolikokrat pripuščajo razmere, naj se z učenci priredijo poučni, učni smoter pospešujoči izleti.“

Važnost te določbe je v pedagoškem, didaktičnem in higijeniškem oziru tako jasna, da se je

okrajnemu šolskemu svetu zazdelo, načrtoma osnuti v tem šolskem okraju uvedbo takih izletov, poučevanja v naravi.

Ker pa je ta pouk velikemu delu prebivalstva novost, koja se mnogokod prav ne razumeva in od mnogih tudi ne odobrava, naprosijo se občinska predstojništva in krajni šolski sveti, da poučno in pojasnujoče vplivajo na prebivalstvo. Takšen izlet ni učitelju sprehod, tudi ne olajšava njegovga dela, temveč je nasprotno napornejše delo nego pouk v šolski sobi, in je popolnoma neopravičena misel, da prirejajo učitelji takšne šolske izlete v svojo prilžnost. S tem izvršujejo le svojo dolžnost in skazujejo svojim učencem veliko dobroto. Kajti najboljši pouk je oni, ki temelji na nazornosti.

Če torej hočejo starši, da se njihovi otroci čim največ in čim najbolje učé, morajo torej z veseljem pozdraviti uvedbo poučevanja v naravi, nikakor pa ne smejo ovirati ga.

Posebno se mora povdariti, da teh šolskih izletov ni zamenjavati s takozvanimi majnikovimi izleti, ki se prirejajo zgolj v odpočitek. Šolski sprehodi so marveč odmenjeni šolskemu delu, so istotako pouk, kakor oni v šolski sobi; zategadelj bi bilo vsako motenje teh sprehodov prekršek postave, kojega, kakor je znano, strogo kaznuje kazensko sodišče.

Da se torej to poučevanje v naravi, ki se bode sedaj uvedlo po vseh šolah v okraju, more vršiti brez vsakega motenja, naprosijo se občinska predstojništva in krajni šolski sveti prebivalstvu v prilog, da poučno vplivajo na isto in tako pospešujejo navedeni pouk.

Ljudska šola in naš kmet.

(Konec.)

Pa šolski otroci mi pomagajo pri delu!

To se sliši toliko in tolikokrat. Res ti pomagajo pasti, goniti, otroke varovati, steljo sekati, vozariti in druga taka dela. Ali je pa kateri izmed vas vsled tega obogatel — ali oni, ki pridno pošilja, ubožal? Naj se mi zglasijo! Če si z otrokom pridobiš nekaj kronic — mnogo ni mogoče — bo jih pa stokrat toliko šlo v zgubo — kadar bi si imel otrok sam pomagati — ali revež na duhu ne bo znal! Tedaj bo pač — „Boštjan gol'fan“!

Poslanci „kmečke zveze“ se norčujejo iz samega Slomška, ki je tako priporočal starišem, naj otroke pridno v šolo pošiljajo. (Blaže in Nežica — Prva skrb.) Ne hujskati ljudstva, pončiti ga — to bo njemu v korist. V IV. božji zapovedi stoji — in to bi moralo tudi Slov. Gospodarju in voditeljem kmečke zveze znano biti, — da imajo stariši dolžnost skrbeti za dušni in telesni blagor svojih otrok. Kako morete vi, ki „branite vero“, tako naravnost prezirati božje zapovedi? Slab kristjan, ki nosi vero le na jeziku, v dejanju jo pa prezira!

Kakšno prihodnost ima slabo šolan otrok?

Dandanes, ko ne zadostuje le pridna roka, marveč se mora tej pridružiti tudi prebrisana glava, bojujejo se ljudje z vsemi silami za ljubi vsakdanji kruhek. Moč roke mora služiti moči duha. Delavec s trdo, žilavo pestjo služi nmstveno naobraženemu gospodarju. Hočete li, da ostanejo vaši otroci vse žive dni bedni delavci? Gotovo ni to vaša volja, marveč želite si, da bodo nekoč gospodarji drugim! Tudi kmetu ne zadostuje več, da zna vihteti motiko, sukati grablje in vile, treba mu je, če hoče, da ne gre vse rakovo pot, kmetijske naobrazbe. Brez šole pa ni naobrazbe!

Neki grajščak (nemškega rodu in bivši visok častnik) mi je rekel: „Čemu toliko šole, tega je vsega preveč! Čim manj bo mladina šolana, tem bolj bo ostala doma ter nam delala.“ V tem je imel mož po svoje pač prav; kajti nešolan, neuk človek si ne more pomagati do boljšega kruha. Ostal bo doma, služil bo za hlapca in težaka, dokler mu ne obnemorejo moči. Njegova telesna moč bo pomagala le drugim množiti premoženje, sam bo ostal pa revež.

Tisti „ljudski voditelji“, ki hujskajo proti šoli in kujejo iz šolskih zamud kapital za-se, — pa svoje otroke v istini pridno v šolo pošiljajo!

Le vprašajte enkrat poslance kmečke zveze, kaj storijo oni s svojimi otroki! Vprašajte pa jih tudi, ali so oni v svoji mladosti tudi zanemarjali šolo? O poslancu Pišku mi je znano, da je svoje otroke prav marljivo in redno pošiljal v šolo. Poslanca dr. Jankoviča oče se je često bridko pritožil, zakaj ga niso starši izšolali vsaj v najpotrebnejšem, da bi znal čitati in pisati. In takih slučajev bi se ravno dalo od sovražnikov šole mnogo naštet! Za kmeta seveda današnja šola ni popolnoma! Ona ponuja premalo kmetijskega pouka; res je to! Ali pomisliti je treba, da iz ljudske šole ne zrastejo sami kmeti, ampak vsi stanovci. Sicer sem pa tudi jaz misli, da bi se lahko kmetijski pouk v zadnjem letu ljudske šole nekoliko izdatneje učil. A to ne gre kar čez noč! Spremeniti se morajo učni načrti in pripraviti pri šolah majhna kmetijska preskuševališča kot pri kmetijskih šolah. Kajti sama beseda — tudi ne bo mnogo zalegla; treba zraven teorije prakse! Več o tem pa v drugič!

Uvažnj, dragi kmet, navedene besede in ne boš imel radi šolskih zamud nikakih neprilik.

Hujskače pa — poženi, odkoder so prišli zdražbo delat! Če ima kateri od Vas kaj potrebnega na srcu, obrne se naj zaupno na uredništvo lista, ki mu bo drage volje ustreglo.

Član šolskega odseka narodne stranke.

V Ameriki je nastala zadnji čas taka kriza na gospodarskem in finančnem polju, da so samo v Njujorku razna podjetja odpustila 60.000 delavcev.

Shoda avstrijskega učiteljstva na Dunaju se je udeležilo 300 odposlancev, ki so zastopali nad 50.000 učiteljev.

LISTEK.

Jarema.

Pripovedka iz zaporoškega življenja.
Prevel iz maloruščine Podravske.

(Dalje.)

Vendar Kozaki dobro poznajo Tatarje. Skrijejo se v jarku, mimo katerega se Tatarji morajo vrniti. Nalik sokolu, spuščnemu na svobodo, ki šine na prestrašeno ptico, napadejo Kozaki od vseh strani prestrašene ordince ter jih zapode v zasedo. Sablje se lesketajo na solncu, puške pokajo in dokaj obratih tatarskih glav se že valja po stepi. Tatarji že niso več daleč od onega mesta, kjer so skriti Kozaki. Zaporoški vitezi stoje tiho pripravljeni, pričakujoč odločilnega trenutka; potihoma molijo, naj jim Bog da zmago nad sovražnikom kristjanske vere.

Spređaj pred vsemi jezdari na medlem konju sivobrskast ataman Ničiporenko. Srce mu je mirno, samo izpod pobešenih obrvi mu gorita v besnem ognju njegovi grozni očesi. Ataman posluša; evo, njegovo izkušeno uho čuje vse bližje in bližje topot tatarskih konj. Trenutek še, in v solncu se zablišči atamanska sablja in urnejše nego ptica

planejo Kozaki iz zasede. Nalik divji zverini, preplašeni z nepričakovanim napadom sovražnika, plane orda na Kozake, ko jo mine prva osuplost. Zemlja stoka pod topotom nekoliko tisoč glav broječe konjske jate.

Pred vsemi drvi kanijski kuren z groznim svojim atamanom Ničiporenkom. Za njim ne zaostane niti Jarema, v njem kipi kozaška kri, lesketajo se njegove črne oči: dokaj dela imajo kozaške sablje.

Tatarski konji se utrudijo, Kozaki jih dohite. Evo nekoliko trenutkov še in Kozaki planeje z vso močjo na tatarsko vojsko ter jo obkolijo.

Jarema že od daleč zapazi „murzo“ ter z nekoliko Kozakov zdrvi naprej. Pozna v njem onega, ki je bil pred dvema letoma posekal nekoliko Kozakov ter njemu samemu, Jaremi, zadal nekoliko udarcev s sabljo v glavo. V njem zakipi mlada, vroča kri; zmeriti hoče svoje moči s tatarskim vitezom ter se maščevati za doprinešeno onečaščenje. Jarema ne odtegne od njega svojih oči; vidi, da drži murza sabljo v roki, v zobeh pa oster kindžal ter, ozirajoč se na vse strani, tepe z bičem utrjenega konja. Jarema mu je čimdalje bližje za petami.

Toda Kozaki pridrve od druge strani in Čelibej zibne med njimi. Jarema vidi samo to, kako murza maha s sabljo, in kako postaja urno redkejša okrog njega množica Kozakov. Kozaki niso vzdržali; Čelibej prodre njih vrste ter se v kratkem znajde osamljen na stepi.

Jarema zdrvi za njim. Ko Tatar čuti, da ga nekdo preganja, se urno obrne ter zlobno premeri Kozaka z očmi. Le trenutek še in Jarema pomeri svoje moči s Tatarjem. Že dvigne sabljo, toda tudi Tatar ne dremuje; nakrat se obrne na sedlu ter bliskovo urno zamahne s svojo krivo sabljo. In gotovo ne bi bil gledal Jarema še dalje božjega sveta, ko bi se ta ne bil nagnil konju na vrat.

Zažvižga po zraku tatarska sablja, obenem pa se skloni na sedlu tudi Čelibej. Kakor bi trenil se zravna Jarema po koncu in Čelibej še ni utegnil dvigniti rok, da odbije smrtonosni udarec, in že se bujna njegova glava loči od telesa. Tatarji, videči smrt svojega ljubljeneza viteza, bridko zastokajo, da odmeva po stepi ter jamejo bežati na vse strani, hoteč si rešiti življenje. Toda Kozaki stečejo za njimi ter pobijejo vse, ki so zaostali.

(Dalje prihodnjč.)

Društvene vesti.

Darilo. Velečenjeni gosp. drž. poslanec Fr. Roblek v Žalcu poslal je 29. okt. t. l. podpisaneu vodstvu 20 K v poljubno uporabo za uboge učence. — V imenu revnih otrok se izreka za ta plemeniti dar tem potom g. Robleku najiskrenejša zahvala!

Vodstvo okoliške deške ljudske šole v Celju.

Braslovce. Pevsko društvo vprižori 10. novembra ob pol 8. uri zvečer gled. predstavo Mlinar in njegova hči. Založila v petih dejanjih. Sedeži 1—5 vrste 1 K, vstali 60 vin., stojšča 30 vin. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo ima v nedeljo, dne 10. nov. 1907 svoj redni letni občni zbor na Rečici v tamošnji šoli točno ob 11. uri dopoldne. Vzpored: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Zapisnik in dopisi. 3. Poročilo o „Zavezinem“ zborovanju v Radovljici. Poročajo udeleženci gospica Volc. gospo. a. Kocbek in Šijanec. 4. Poročilo o shodu zastopnikov vsega avstrijskega učiteljstva na Dunaju. Poroča zastopnik našega društva g. Šijanec. 5. Poročilo o društvenem delovanju v zadnji dobi: a) tajnikovo, b) blagajnikovo. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. Gostja dobrodošli. Gledé skupnega obeda se je javiti pismeno gostilničarju g. Stiglicu p. d. Čuježu na Rečici. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Šmarnsko-rogasko učiteljsko društvo bo zborovalo v torek, dne 19. novembra v Šmarji. Vzpored: 1. zapisnik, 2. dopisi, 3. poročilo o zborovanju „Zaveze“ in o shodu na Dunaju, 4. predlogi in nasveti za Strmškov spomenik. 5. Slučajnosti. Predpoldne ob 10. uri prijateljski sestanek v hotelu Habjan. K mnogobrojni udeležbi vabi vpljudno odbor.

Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 10. nov. t. l. ob 2. uri popoldne v Kozjem po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o „Zavezinem“ zborovanju v Radovljici. Poročata gg. Jelovšek in Ulčar. 4. Poročilo o shodu zastopnikov vseh avst. učit. društev. Poroča g. Hohnjec. 5. Slučajnosti. Pol ure pred zborovanjem bo pevska vaja v šoli. P. n. pevke in pevci naj prineseo Moh. pesmarico II. del seboj. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

„Lampacij vagabund“ v Mariboru. V nedeljo dne 17. novembra ob osmih zvečer se igra v mariborskem „Narodnem domu“ veseloigra „Hudobni duh Lampacij Vagabund ali zanikrna trojica“. Kdor hoče videti, kako oblast ima ta duh nad pijanci in veselimi bratci, naj pride, da se prepriča.

Dijaška kuhinja v Ptuj. To podporno društvo je imelo za preteklo šolsko leto 1906/7 svoj občni zbor dne 19. vinotoka t. l. Iz blagajnikovega poročila vidimo, da je imelo društvo v l. 1906/7 dohodkov 1993 K 92 v. stroškov pa 2163 K. toraj primanjkljaja 169 K 8 v. Darovali pa so društvu: Deželni zbor štajerski 800 K, okrajni zastop ptujski 400 K. Hranilno in posojilno društvo v Ptuj 200 K, posojilnice v Ormožu, Makolah in Gornji Radgoni po 30 K. v Framu 20 K in v Ljutomeru 10 K. volilo t prof. Gomilšek 49 K 49 v. pri domačih udih se je nabralo 261 K, pri vnanjih pa 95 K (med temi R. Š. po župniku Jož. Ozmecu 50 kron). — Za tekoče šol. leto se je izvolil stari odbor in sicer dr. Fr. Jurtela za predsednika, za odbornike pa: dr. T. Horvat, prof. A. Kolarič (tajnik), prof. Komljanec (blagajnik), dr. B. Stahec, Jož. Zelenik (preds. namestnik), za namestnika dr. A. Brumen in Al. Pintarič, za računsko pregledovalca M. Koje in J. Slavinec. — Ko izreka odbor zahvalo vsem dobrotnikom, ponavlja ob enem prošnjo, da se prijatelji udeležijo se mladine blagohotno spominjajo ptujske dijaške kuhinje tudi v tem letu, zlasti ker se je v tem letu oglasilo in vzprejelo zopet večje število vrednih in potrebnih dijakov, tako da so stroški proračunjeni na 2800 K.

Ženska in akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu priredita dne 16. novembra t. l. v dvorani „Kaufmannshaus“ veliko veselico. Na vzporedju je gledališka igra, petje in ples.

Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu si je sestavilo za zimski tečaj 1907/8 sledeči odbor: tov. med. Mirko Černič, predsednik; tov. iur. Milan Korun, podpredsednik; tov. iur. Anton Potočnik, tajnik; tov. iur. Drag. Trstenjak, blagajnik; tov. phil. Vinko Zupan, knjižničar; tov. teh. Franc Štef. gospodar; tov. teh. Franc Fischer, namestnik; tov. iur. Josip Vimpolšek, namestnik; tov. iur. Vilko Pfeifer, preglednik; tov. iur. Ivan Hojnik, preglednik; tov. phil. Ivan Leskošek, preglednik.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju naznanja, da se je njen odbor za zimski tečaj 1907/08 sestavil sledeče: predsednik: iur. Mate Suhač; podpredsednik: phil. Evgen Vavken; tajnik: iur. J. F. Jelenc; blagajnik: iur. Dragotin Vrečko; knjižničar: iur. Ciril Pavlin; arhivar: teh. Franc Debevo; gospodar: iur. Franc Steinbauer; namestnika: iur. Viktor Durini, vet. Anton Sok; pregledniki: phil. Franc Stopar, phil. Ivan Knaflič, phil. Rado Pavlič. V legitimacijski odsek so izvoljeni: načelnik: phil. Evgen Vavken; tajnik: iur. Ludovik Muha; blagajnik: vet. Adalbert Večaj.

Slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju ima svoj II. redni občni zbor dne 9. t. m. ob pol osmih zvečer v restavraciji „Zum grünen Tor“ (VII Lerchenfelderstrasse).

Klub slovenskih pravnikov na Dunaju. Ker se število pravnikov vedno večja in se v znanstvenem in praktičnem oziru ravno od nas mnogo zahteva, smo sklenili zoružiti se v strokovnem klubu v področju akad. društva „Slovenije“. Namen tega kluba je z izposojevanjem knjig in drugih študijskih sredstev, s predavanji in diskusijami pripomoči slovenskim pravnikom do popolnejše strokovne izobrazbe ter na ta način pomagati gladiti pot na znanstvenem polju za dostojen sprejem slovenske jurisprudence. Skrbeti hočemo tudi potom statistike za obrambo in razširjenje slovenske posesti v naši stroki. Apeliramo na slov. javnost, da nas v tem stremljenju krepko podpira. — Na odborovi seji dne 29. oktobra 1907 se je konstituiral odbor za zimski tečaj 1907/8 sledeče: Načelnik: cand. iur. Pažon Konrad. Zapisnikar: cand. iur. Debenjak Ivan. Knjižničar: cand. iur. Boštjančič Leopold. Odbornik brez portelja: cand. iur. Spiller Franc.

Akademično društvo slovenskih agronomov „Krsa“ na Dunaju naznanja, da si je izvolilo na svojem občnem zboru sledeči odbor: predsednik: Matej Kosmač, kult. tehn.; poepredsednik: Ivan Možina, forest.; tajnik: Vojko Koprivnik, forest.; blagajnik in knjižničar: Albert Vedernjak, agr.; namestnik: Albert Hartman, forest.; preglednika: Franc Spiller, iur. in forest. in Anton Sodnik, iur. in forest.

Slovensko akad. društvo „Adrija“ v Pragi si je na I. rednem občnem zboru dne 26. vinotoka za zimski tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik: tov. stud. iur. Fran Šemrou. podpredsednik: tov. stud. iur. Lev Brunčko, tajnik: tov. stud. phil. Fran Šlibar, blagajnik: tov. stud. iur. Milan Orožen, knjižničar: tov. stud. techn. Janko Mačkovšek, časnikar: tov. stud. iur. Janko Prijatelj, gospodar: tov. stud. iur. Anton Dobnik, namestnika: tov. stud. iur. Mirko Dežela in tov. stud. iur. Mirko Minatti, preglednika: tov. cand. iur. Franjo Lipold in cand. iur. Ivan Kavčič.

Slovensko akad. društvo „Adrija“ v Pragi je založilo dve vrsti umetniških razglednic, ki jih je izvršil akad. slikar g. Žabota. Del čistega dobčka je namenjen podpornemu društvu za slov. visokošolce v Pragi. Naročujejo se pri: Slov. akad. društvu „Adrija“, Praga II. Spalená ul. 20.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je jela razposiljati svoj koledar za leto 1908. Kdor pomotoma istega ne dobi, zglati se naj zanj po preteku 14 dni pri družbenem vodstvu. Cena Koledarja je 1 K 20. sprejema se pa tudi več, saj je to za našo družbo in po njej za slovensko prosveto.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vpslalo se je iz nabiralnikov v mesecu oktobru t. l.: Jos. Komljanec, Ptuj 8 K 22 v.; poverjenstvo družbe v Sodražici 44 K 50 v.; restavracija v „Narodnem domu“ v Ljubljani 26 K 90 v.; skupaj tedaj 79 K 62 v. — Vsak, ki razpolaga z družbenim nabiralnikom, naj ga proti koncu meseca redno odpre in darove družbi pošlje. Če ni nikakega daru v nabiralniku, naj se družba tudi obvesti.

Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi še veliko število novih krasnih sprejemnic. S temi sprejemnicami je olajšano nabiranje ndov: ustanovnikov, letnikov in podpornikov. Priporočamo vnovič rodoljubom, posebno pa podružnicam, da sredstvom teh sprejemnic pridobivajo družbi novih članov in gmotnih virov dohodkov. Cena sprejemnici je 20 h. — Glede nabiralnikov sporočamo cenjenim naročnikom, da bi po dogovoru morali biti tu že pred osmimi tedni. Družba je sicer prejela račun pred tremi tedni, nabiralnikov pa ni še navzlic urganjanju. Kadar jih družba prejme, razpošlje jih naročnikom nenadoma.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja slovenske rodoljube na „narodni kolek“. Popraševanje po njem je nekoliko zaostalo. Rodoljubi, uporabljajte kolek dobro pomneč, ko ste zalepili list, da ste koristili narodnemu obrambnemu delu. — V zalogi imamo precejšnje število lepenk, kje se prodaja narodni kolek. Naročil pričakujemo!

Dobra prilika za inseriranje se nudi slovenskim trgovcem in podjetnikom pri družbi sv. Cirila in Metoda na njenih novovvedenih računskih listkih. Ti računski listki so se v kratkem vže precej razširili po Slovenskem in brez vsakega dvoma se jih bo kmalu našlo v vsaki narodni go-

stilni, pa tudi v narodnih prodajalnah. Na hrbtu listkov se bodo natisnili inserati, ki bodo gotovo priporočene trgovine seznanili s slovenskim občinstvom. Cena inseratov je zmerna in se določi po dogovoru z vodstvom, ki je na razpolago za tozadevne informacije.

Zahvala.

Državni poslanec g. Fr. Roblek poslal je podpisaneu šolskemu vodstvu 20 K v poljubno uporabo za uboge učence. Nadalje so darovali poleg že izkazanih prispevkov za tak. šolsko kuhinjo ga. Roblekova 4 K, ga. baronica Hackelberg 5 K, ga. Lšbl 4 K, letovišniki g. Sadnik, Ptuj 10 K, g. dr. Schebinger, Ptuj 4 K; g. dr. Cukala, Koroško 2 K. neimenuvan 81 h. Vsem darovalcem v imeu šolske mladine prišrna zahvala!

Šolsko vodstvo Št. Pavel pri Preboldu.

Zahvala.

Blagi šolski dobrotnik g. Simon Štrenkel, učitelj v pokoju in posestnik na Tinskem, je daroval tukajšnji šoli nekaj učil in knjig za šolsko knjižnico. Začetkom zimskega tečaja je poslal razne snovi za zimsko obleko, s kojim se je obdarilo 38 revnih otrok. Za ta velikodušni dar izrekata podpisano šolsko vodstvo in krajni šolski svet najiskrenejšo zahvalo.

Šol. vodstvo in krajni sol. svet Zibika, 20. vinotoka 1907.

Jos. Purkhart

Šol. vodja.

Kočevar

načelnik.

Narodna dolžnost vsakega Slovenca je
zahajati k sledečim trgovcem, obrtnikom,
gostilničarjem in denarnim zavodom!

Brežice:

Trgovina z mešanim blagom:
Uršič in Lipej.

Bizeljsko:

Trgovina z mešanim blagom in vinom:
Frece Martin.

Celje:

Trgovine z manufakturnim blagom:
R. Stermecki, Karol Vanič.

Trgovina s papirjem: Zvezna trgovina.

Trgovine s specerijskim blagom:

Kolenc Anton, Pečnik Franc.

Trgovina z mešanim blagom:

Franjo Karlovšek.

Trgovina s steklom: Strupi Franc.

Trgovina z žganjem: Diehl Robert.

Brivnice: Anderwald Rud., Kapus Ivan.

Čevljarski mojster: Kolšek Martin.

Fotograf: Pick Viljem.

Gostilne: „Skalna klet“, „Stadt Graz“.

„Narodni dom“.

Ključavničar: Rebek Ivan.

Knjigoveznica: Zvezna knjigoveznica.

Krojaški mojstri: Zabukošek Josip,
Hočevlar Josip.

Mesarija: Stelcer Josip.

Modistinja: Pick Matilda.

Pekarija: Vošnjak Franc.

Slikar: Bevc Viktor.

Stavbeni podjetnik: Kukovec Vinko.

Tiskarna: Zvezna tiskarna.

Denarni zavodi: Južnoštajerska hranilnica, Posojilnica.

Zavarovalna banka: „Slavija“,
Ivan Likar, zastopnik.

I. češka zavarovalna družba:

Alojzij Terček, zastopnik.

Gor. Radgona:

Denarni zavodi: Posojilnica v Gornji
Radgoni.

Ivanjkovci:

Trgovina z mešanim blagom:
Petovar Lovro.

Prijave sprejme „Slovensko trg. društvo v Celju“.

Kozje:

Umetni mlin in žaga: Maček Anton.

Mislinje:

Trgovina z mešanim blagom:
Šalekar Martin.

Gostilna in lesna trgovina:
Iršič Konrad.

Mozirje:

Izdelovatelj soda vode: Miklavc Anton.

Slovenjgradec:

Trgovina z mešanim blagom:
Druškovič in Valenčak.

Sv. Miklavž pri Ormoži:

Trgovina z mešanim blagom:
Oton Vrtnjak.

Sv. Frančišek (Ksaveri):

Trgovina z mešanim blagom:
Sem Jakob.

Šmarje pri Jelšah:

Trgovina z mešanim blagom:
Štupica Anton, Löschnigg Janez.

Denarni zavod:

Hranilnica in posojilnica v Šmarji.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Konecstionirani izdelovatelj mlinov:
Josip Čretnik.

Trbovlje:

Izdelovatelj harmonik in mizar:
Mervar Anton.

Krojač: Pinterič Niko.

Vransko:

Trgovina z mešanim blagom:
Oset Franc.

Zdole:

Trgovina z mešanim blagom:
Ivan Černoga.

Zibika, pošta Šmarje:

Trgovina z mešanim blagom in gostilna: Založnik Ivan.

Po dokončanem govoru dr. Benkoviča nastopi župnik, držeč v roki eno polo papirja, na kateri je imel zapisane ude načelstva in nadzorstva, katere je določil ozir. izvolil on sam za to, Volilo se toraj ni nič, ampak je šlo se na župnikovo komando. Največja inpertinenca župnikova je pa še ta, da je določil ozir. izvolil med ude načelstva tudi načelnika naše res prave stare kmečke posojilnice; mož je pa v kljub osebnosti župnikovi interpelaciji to častno mesto hladnokrvno — odklonil iz razlogov, da je ta konkurenca popolnoma nepotrebna ter da zadostno vstreza stara posojilnica svojim lepim namenom oziroma nalogi. Veseli nas junaški in odkritosrčni nastop dolgoletnega požrtvovalnega načelnika sivolasega starčka g. Ivanc-a.

Značilno je tudi, da je spravil župnik v odbor še celo take osebe, ki niti pisati ne brati ne znajo. Slovenska javnost lahko misli, kakšno bo to gospodarstvo. Posojilnico bo v resnici imela v rokah ena sama oseba, župnik Cerjak.

Kmetje, bodite oprezni! Oklenite se prave kmečke posojilnice, katera je vedno točno in kulantno postregla in bode to tudi v bodoče vedno storila. Limberčan.

Sv. Rupert v Slovenskih goricah.

Kako slabo zaupanje vživa v našem kraju naš poslanec Roškar, kaže dejstvo, da so šli poizvedovat kmetje ptujskega Ornika radi velike ceste, o kateri se je že govorilo šest let sem, da bi se imela zgraditi čez Selce in Rogoznico na Ptuj. Občine, katere bi imele od ceste korist, so že obljubile vsaka po svoji moči prispevke, a okr. zastop pusti ležati zadevo šest let nerešeno, posl. Roškar pa hodi hujskat rajši po drugih volilnih okrajih, mesto da bi si pogledal natančneje naše kraje, kako slabe so ceste. A ko ga nam je lažikmečka zveza pri volitvah vsilila, je kričal „Slov. Gosp.“, kako pozna Roškar težnje našega okraja, sedaj pa izvoljen z našimi glasovi mehko sedi na svojem mandatu „prijatelj kmeta“ — „njegov so-trpin z žuljavimi rokami“! Kmetje, zavedimo se in pokažimo figo takšni „kmečki zvezi“, ki se zanima bolj za korist duhovnikov in njihove težnje, ko pa za nas in nas pusti na cedilu tam, kjer bi morala kmetu koristiti.

Sv. Janž na Dravskem polju.

Nikdo pri Sv. Janžu se prejšnja leta ni bolj ustavljal temu, da bi se cerkev in farovž popravila, kakor Štajerčevci. Ko je lansko leto cerkveni konkurenčni odbor izdal nekaj večjo vsoto za prekrivanje farovža in cerkve, so zagnali Štajerčevci krik in vik, češ, da so v konkurenčnem odboru možje, ki delajo vse tako, kakor jim župnik naroči, ter da se ne upajo župniku ustaviti. Možje, ki so bili takrat v konkurenčnem odboru, so bili skoraj vsi vneti možje za blagor občanov, a privoliti so morali v to, da sta se cerkev in farovž prekrila, ker je bilo to popravilo neizogibno. Gospodarili so pa jako dobro, ter so z majhnimi stroški popravili mnogo pri cerkvi in farovžu. Ko se je slišalo, da se bode moral farovž popraviti, in je konkurenčni odbor uvidel, da se temu popravilu ne more ogniti, so odborniki konkurenčnega odbora odložili svoja mesta, ker so jim Štajerčevci predbacivali nazadnjaštvo, ter so sklenili, izvoliti v odbor ravno one može, ki so prej najbolj napadali odbornike konkurenčnega odbora. V konkurenčni odbor so bili torej izvoljeni skoraj sami Štajerčevci.

Ta odbor je prizadel prebivalstvu šentjanške fare ono rano, ki ne bode tako hitro zacelila. Ta odbor je po nepotrebnem pri popravljanju farovža naložil faranom blizu 8000 kron plačila. Nikdo ni bil proti temu, da se farovž popravi in da se uredijo tudi gospodarska poslopja pri farovžu. Zgodilo bi se bilo to z majhnimi stroški. V vzgled si vzamite odbor prejšnje dobe, ki je z majhno svoto lepo uredil cerkev. Ta odbor, v katerem sede v veliki večini Štajerčevci, pa je tako nerodno gospodaril, da je župniku spalil vse dvorišče, stavbenemu mojstru pa naspal mnogo dobička. Raztrgali so se n. pr. svinjski hlevi, katerih les je porabil stavbeni mojster za sohe pri plotu, močni mecesnovi okvirji oken so se iztrgali, ter se nadomestili s slabimi smrekovimi, peči so bile še tako dobre, da jih je stavbeni mojster, čeravno so se pri razdiranju precej potrle, še vendar lahko prodal v Hotinjo vas.

Sohe, ki bodo držale pri plotu v zemlji še leta in leta, bi držale še tudi pri svinjskem hlevu in če so bile peči še potem dobre, ko so se pri razdiranju potrle, bi tembolj še služile svojemu namenu, ko bi ostale pri miru.

A, kaj je bilo Štajerčevcem za to, kako se bode zidalo in kako se bode plačevalo! Njim je

bilo le za to, da so pridno srkali v farovžu rujno vince ter pri tem niso imeli časa misliti na občane, ki bodo morali plačevati te stavbe z denarjem, ki so si ga prislužili s krvavimi žulji.

Štajerske novice.

Ponemčevanje Spodnje Štajerske. Bivši drž. poslanec Wastian je v prejšnjem državnem zboru interpeliral fin. ministra zaradi imenovanja rešpicijentov fin. straže na Spodnjem Štajerskem ter podtikal, seveda po krivici, finančnemu dež. ravnateljstvu naklonjenost napram Slovencem. Posledica te interpelacije je, da je deželno ravnateljstvo začetkom tega leta premestilo tri nadpaznike, meseca septembra dva paznika in meseca junija enega komisarja II. reda fin. straže iz Gornje Štajerske na Spodnji Štajer. ter tako naredilo prostor 6 paznikom, 4 nadpaznikom, enemu rešpicijentu in enemu nadrešpicijentu na Gornjem Štajerskem. Našteta mesta so bila na Spodnjem Štajerskem izpraznjena, ter bi se morala, ako bi deželno ravnateljstvo pravično in objektivno postopalo, nadomestiti s Slovenci. Na Spod. Štajersko premeščeni nadpazniki in pazniki finančne straže so sicer večji slovenščine, toda nemškega mišljenja, medtem ko v Celje poslani in tam službujoči komisar II. reda finančne straže ni slovenščine zmožen niti v besedi, tem manj še v pisavi. Tako skrbi deželno ravnateljstvo za ponemčevanje Sp. Štajerske ter podpira politiko nemških kričočev. — Odločno zahtevamo, da se slovenščine popolnoma nezmogni, v Celju in Mariboru službujoči stražniki in uradniki finančne straže premestijo na Srednji ali Gornji Štajer, ter da se vsak primanjkljaj v državnih službah na Spodnjem Štajerju nadomesti edino le s Slovenci. Fin. straža ima eksekutivno moč, ter mora biti povsem nepristranska. Prebivalci Sp. Štajerske so v ogromni večini Slovenci, torej je zahteva po slovenščine popolnoma večjih uradnikih opravičena. — Pozivljamo deželne in državne poslance, da zasaviijo svoj upliv in se za to zadevo na kompetentnem mestu pobrigajo. — Razpisana so mesta fin. uradnikov na Srednjem in Gornjem Štajerskem, torej je ravno sedaj prilika, da se slovenščine nezmogni finančni uradniki in stražniki takoj premestijo med Nemce.

Obrtniško vprašanje na glavnem zboru narodne stranke. Žal, da je bil čas zborovanju tako kratek, da se ni moglo v debati povedati vse, kar so posamezniki hoteli. Tako je tudi gosp. Jos. Čretnik iz Št. Jurja ob j. ž. že pred zborovanjem pismeno naznanil svoje želje glede obrtniškega vprašanja. Kar se tiče njegove želje, da prinaša „Nar. List“ kolikor mogoče gradiva iz obrtniške stroke, izjavljamo, da bomo to vedno radi storili, pozivljamo pa tudi vse slovenske obrtnike, naj nas v tem podpirajo. Naznamo tudi, da hočemo uvesti poseben oddelek v listu: Vprašanja in odgovori. — v katerem oddelku bomo odgovarjali na vsa na nas stavljena vprašanja katerekoli vrste. V svojem pismu je izrazil g. Čretnik tudi željo, naj bi se naročilo našima poslancema, da v zvezi z drugimi obrtništvu prijaznimi poslanci glasujeta za ustanovitev „centralne zadružne blagajne“ in pa za uvedbo „obligatorične mojsterske skušnje“. O obeh teh vprašanjih hočemo razpravljati nekoliko v prihodnjih številkah našega lista.

Na naslov c. kr. namestnije v Gradcu! Gospodarski shod v Ribnici na Pohorju je imel vendar nekaj uspehov. C. kr. namestništvo v Gradcu je odredilo, da imajo gozdarske oblasti postopati z vso strogostjo napram nesmiselnemu sekanju pohorskih gozdov. Mariborski gozdarski uradniki takuž tudi s strogo doslednostjo izvajajo in zaslužijo vsled tega vse priznanje. Ne velja pa menda ta odredba c. kr. namestništva za gozdarske uradnike celjskega gozdarsko-inšpekcijskega okraja, kamor spada tudi marenberski sodni okraj. V Hudem Kotu (občina Ribnica) se šopirijo Lahi ter sistematično pokončujejo lepe gozdove. Posekali so gozd, kateri bi še le v 20 letih bil zrel za sekanje in to bodo še bridko občutili sosede vsled hudega vetra. Ker stavijo lesne drsalnice (riže), posekali bodo precejšnji del 20 letnega najlepšega mlaja; stelja in škorja pa ostane v gozdu, oziroma na fratah, da se tam lahko množi mrčes. Tako je torej racijonelno laško gozdarsko gospodarstvo! Vprašamo: ali so plačani gozdarski uradniki, kateri gredo takim posekačem tako na roko, od laških firm ali pa od avstrijske vlade, odnosno

od naših davkov, in kaj misli ukreniti v tem oziru namestništvo v Gradcu? Sicer pa to ni edini slučaj in še ni izprigovorjena zadnja beseda!

Na celjskem magistratu znajo slovensko, če le hočejo. Mestni urad celjski je bil na vse občine Gornjegrajskega okraja v mesecu malem srpanu 1907. razposlal nek „Kundmachung“ in sicer na vsako po več izvodov. Občina Kokarje je bila vse te kundmahunge doposlala ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. namestnije v Gradec s prošnjo, naj se ji prestavijo na slovenščino. Omenjeno ravnateljstvo je poslalo ves akt mestnemu uradu Celjskemu, ki je prošnji ustregel ter svoje nemške kundmahunge prestavil na slovenske razglase. — Mestni urad Celjski je namreč prišel do prepričanja, da občina Kokarje ni dolžna njegovih nemških razglasov razglasiti, ker so se ti tikali prepovedanega pristajanja plavov k obrežju Savine ob mestnem obrežju ter bi se splavarji sklicavali na to, da ta zadeva ni bila v občini razglašena, ni preostajalo mestnemu uradu Celjskemu nič drugega, nego doposlati občini Kokarje slovenski prevod, kar se je tudi zgodilo v pravilni slovenščini.

Šele sedaj je občina Kokarje to zadevo razglasila.

Ta slučaj nam z nova pričuje, da imajo občine veliko moč, pridobiti slovenskemu jeziku mnogo veljave. — Pojdi torej in stori tudi ti tako!

O glavnem zboru narodne stranke so prinesli skoro vsi slovenski listi pohvalna poročila. Posebej omenjamo lepa obširna poročila „Domovine“, „Slov. Naroda“ in „Nove dobe“. Tudi „Slovenec“ je v ponedeljek prinesel „izvirno“ poročilo, ki je bilo še precej stvarno; le napačne očale si je vzel poročevalec, ker je videl dopoldne samo 300, popoldne pa samo 200 ljudi. Posebno zanimivo je, da popoldne ni videl nobenega kmeta. Mar mislijo, da hodijo naši kmetje razcapani kakor razni reporterski špijoni revolverskih listov? — V torkovi številki se je seveda moral izpsovati. Naš prijatelj „Slov. Gosp.“ poročilo prinese danes. Bo gotovo prav prijazno!

Poštno ravnateljstvo v Gradcu in slovenski poštni uradniki. Svoj čas smo javili, da je izdalo poštno ravnateljstvo v Gradcu odlok, s katerim se poziva slovenske poštne uradnike, ki hočejo priti na slov. Štajersko, naj vložijo prošnje. To je prav lepo in nekaj samoobsebi razumljivega. Lepo pa ni in prav nič razumljivo, kako se drzne poštno ravnateljstvo zahtevati, naj bi se ti uradniki selili na svoje stroške, in mi najodločneje protestiramo proti tako pristranskemu, nečuvnemu postopanju. Zahtevamo od naših poslancev, da od trgovinskega ministra zahtevajo odločno izjavo, ali je on sporazumen s tem drznim postopanjem podrejene mu oblasti v Gradcu. Čujemo pa na drugi strani tudi, da je poštno ravnateljstvo s tem svojim odlokom hotelo javnosti nasuti le peska v oči, in da se prošnje slovenskih pošt-nih uradnikov iz nemških krajev na Sp. Štajersko odklanjajo. To je višek borniranega birokratizma in mi zahtevamo odločnih pojasnil ter bomo zasledovali to zadevo do skrajnosti!

Občinske volitve v Trbovljah. V veliki trboveljski občini se vrše v najkrajšem času občinske volitve, ker je odložil dosedanji župan g. deželni poslanec Ferdo Roš županstvo in ker je odboru obenem potekla triletna doba. Občinske volitve v Trbovljah so se zadnja desetletja vršile zmiraj v znamenju dogovora glede kandidatov, ki se naj volijo. Vsled tega je imela eno tretjino zastopstva tamošnja industrija, ki je sicer v nemških rokah, ki pa pod spretnim in taktim županovanjem g. Roša nikdar v občinskem zastopu ni tirala nemške politike. Večina v zastopu je bila doslej vsled kompromisa zmiraj brez volilnega boja slovenska. Mi zelo obžalujemo odstop za občino velezaslužnega g. Roša, upamo pa, da ga bode zaupanje volilcev zopet odlikovalo z dosedajno častjo. Bodisi pa kakorkoli, mi zastopamo pri teh in vseh občinskih volitvah načelo, da odločitev glede oseb odbornikov prepuščamo prizadetim volilcem do-tlej, dokler nimamo vzroka bati se, da bi narodna stvar škodo trpela. Kakor se nam je od našega okr. odbora trboveljskega sporočilo, sklenilo se je tudi za prihodnje volitve voliti kompromisne kandidate, med katerimi ste dve tretjini odločno slovenske narodnosti, med temi tudi dosedanji župan g. Roš, dočim ena tretjina odpade na industrijo. Izražamo le nujno in odločno zahtevo, da tudi prihodnji občinski zastop kakor dosedanji zasleduje v prvi vrsti gospodarsvene in društvene koristi občanov ter slovensko posestno stanje v vseh ozirih.

Volitve v mariborski okrajni zastop so se izvršile s popolnim porazom Slovencev. Mi smo izrazili v zadnji številki upanje, da Slovenci dobe zastopstvo v okr. zastopu iz kmečke skupine, a tudi tu so propadli. 14 glasov večine so imeli Nemci (zadnjikrat samo 9!!), 28 slovenskih volilcev je ostalo doma. In vzrok? „Slov. Gosp.“, ki je dobro čutil, da vsled nedelavnosti, neodkristosti njegovih pristašev propadejo Slovenci, je seveda takoj zvalil krivdo na — narodno stranko. Ker gospodje — zdi se nam! — niso „pončeni“ o položaju, zato naj razjasnimo zgodovino teh volitev: Narodnjaki v mariborskem okraju, pristaši narodne stranke, so že pred več meseci sklenili, naj bi se nvedla za te volitve obsežna agitacija, ker je bilo tem potom sigurno, da Slovenci v kmečki skupini prodrejo. Zato so naprosili g. župana Thalerja iz Št. Ilja, naj skliče župane celega o. raja na posvetovanje zaradi kandidatne liste. Gospodje „klerikalci“ so takoj v „Slovenca“ in „Slov. Gosp.“ padli po narodnjakih, češ, da hočejo spletkariti, da so itak že oni celo stvar v roke vzeli, in da ne trpijo zahrbtnega dela itd. Poslanec Pišek je izjavil nasproti nemu naših somišljenikov, da je on vzel celo zadevo v roko. Zadnji „Gospodar“ piše, da so se vršile priprave „tihim potom“ in da je poslanec Pišek delal „neutrudljivo od osebe do osebe“. In zdaj si pogledjmo to „tiho delo“ in to „neutrudljivo delo“ poslanca Piška. Sklical je nek shod, na kateri je prišlo — 14 mož. Tam so postavili kandidate; dali so tiskati listke z imeni teh kandidatov, in poslanec Pišek je te listke brez vsakega nadaljnega navodila razposlal županstvu. (Za umestno je smatral pri tem tudi, da je nekaterim slovenskim županom pisal nemške naslove!!) To je bilo tisto „tiho“ in tisto „neutrudljivo“ delo. Tiho gotovo, ker ga nič ni bilo, in neutrudljivo tudi, ker g. poslanca in župana itd. Piška utrudilo gotovo ni. Samoobsebi umevno so pri tolikem „delu“ morali Slovenci propasti. In sedaj vali „Gospodar“ krivdo na narodno stranko, češ, „Domovina“ in „Narodni List“ sta „hujskala“ proti Pišku itd. Pogledjmo si naše „hujskanje“. „Narodni List“ je imel o volitvah v mariborski okr. zastop v zadnjih mesecih v celem eno notico, in to v št. 45. z dne 10. okt. t. l., v kateri notici smo najprej navedli dneve volitev iz raznih skupin in smo pristavili: „Upamo, da je gosp. posl. Pišek, ki je vzel, kakor vemo iz njegovih ust, akcijo glede kmečkih občin v roke, stvar dobro izpeljal in da bode v bodočem okr. zastopu vseh 9 zastopnikov kmečkih občin Slovencev.“ — Naši čitatelji in slovenska javnost si naj sama napravi sodbo o našem hujskanju, sodbo pa tudi o tem, kdo je kriv poraza Slovencev pri teh volitvah. — Izjavljamo pa, da take brezdelnosti in malomarnosti ne bomo več trpeli in da bodo narodnjaki mariborskega okraja pri prihodnjih volitvah storili brez ozira na katerokoli stran v polni meri svojo dolžnost. — Gospode okoli „Gospodarja“ pa vprašamo: ali vedo, da stavijo pristaši njihove stranke ptujski okrajni zastop v nevarnost s tem, da brez ozira na narodno korist agitirajo pri raznih veleposestnikih že sedaj, da mora biti bodoči načelnik ptujskega okr. zastopa pristaš kmečke zveze? Ali jim je znano, da s tem nesmiselnim postopanjem zaigravajo zmago Slovencev, ki bi bila ob skupnem nastopu sigurna? Ali znajo vse to — in kaj so ukrenili v očigled temu?

Na Gornjem Krapju pri Ljutomeru je umrla 26. okt. žena posestnika Martina Brumen v 45. letu starosti. Zapušča možu več nedoraslih otrok. Bodi ji zemljica lahka!

Kaplan Kovačič iz Šmartna v Rožni dolini je bil dne 31. oktobra obsojen na 24 ur zapora, odnosno 10 K kazni, ker je javno med poukom žalil nadučitelja g. Kvaca. Dasi je hotel pri sodnji tajiti, bila je ta o samaritanski usmiljenosti „resnicoljubnega“ kaplana drugega mnenja ter mu povedala, da je obrekovanje kaznjivo, četudi pride iz blagoslovljenih ust.

Izpred porote v Celju. Pismonoša Janez Dvoršak v Šmarju pri Jelšah je poneveril tekom več mesecev 1133 K 77 h, ki bi jih bil imel izročiti strankam. Obsojen je na 6 mesecev ječe. — 22letni posestniški sin Št. Verhovšek iz Dražjevasi pri Žičah je zaradi prestopka silobrana obsojen na 6 mesecev ječe, ker je fanta Sattlerja z nožem tako močno zbedel, da je umrl.

V Hrastniku je umrl Fr. vitez Gossleth, sodelastnik kemičnih tovarn v Hrastniku in Celju.

Zlati križ stolnega kapitlja v Mariboru je ukradel bivši cerkovnik stolnice 74letni Franc Trček. Obsojen je na 4 mesece ječe.

Železnica Kamnik-Polzele in — dr. Korošec. Zadnji „Naš dom“ je prinesel notico, da je železnica iz Polzele v Kamnik, „za katero se je potegoval dr. Korošec“, zagotovljena. Dr. Korošec je namreč v svoji zmedenosti, hoteč na vsak način izpodkopati ugled poslanca Robleka, stavil v drž. zboru vprašanje, kaj je s to železnico, — in sicer takrat, ko je vlada že vse potrebno ukrenila glede gradnje te železnice. In sedaj pride njegovo trobilo „Naš dom“, pa pravi, da se je dr. Korošec za to železnico „potegoval“. Ne smejte se, prijatelji!

Očka Ornig v Ptuj so se končno vendar dali omehčati od solz ptujskih mestnih modrijanov in so zopet v vsem svojem veličastvu zasedli županski stolec. Podžupan je Stendte. Jasno je, da so ptujski Nemci to komedijo uprizorili le, da bi se videlo, kakor da je napredek Ptuja brez Orniga nemogoč. Očka Ornig, poznamo se!

Iz davčne službe. V Šmarje pride davčni asistent Fr. Čuš, v Maribor davčni praktikant Avg. Makoter, v Marenberk davčni praktikant Jak. Malinger.

Poslanec g. Fr. Roblek je, kakor smo že zadnjič sporočili, od svojih dijet podaril 200 K družbi Sv. Cirila in Metoda. Dalje je pa med drugim razdelil na vseh 31 šol v svojem volilnem okraju po 20 kron, skupaj 620 kron za uboge učence. Vsa šolska vodstva se blagemu možu-darovalcu najiskrenejše zahvaljujejo. (Op. uredništva: Ker imamo omejen prostor, naj blagovolijo slavna šolska vodstva vzeti na znanje, da smo priobčili to skupno zahvalo, namesto vseh posamezno nam doposlanih, in istotako blagovoli to vzeti na znanje g. državni poslanec.)

Bivši brežiški glavar, znani pl. Vistarini, je upokojen. Po njem oškodovani kmetje dobijo odškodnino.

V Medlogu pri Celju je na Vseh svetih dan pogorel kozolec posestniku Mirniku.

Dobrna. 65 letno posestnico Uršulo Šibanc je pri polaganju krme krava tako nesrečno sunila z rogom v oko, da ji ga je spustila.

Slovensko gledališče v Celju. Celjsko pevsko društvo priredi s pomočjo igralcev ljubljanskega slov. gledališča v nedeljo dne 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Narodnem domu v Celju štiridejansko burko: „Dva srečna dneva“.

Služba učitelja (učiteljice) v Lehnu je razpisana do 80. novembra. II. plačilni razred. Slov. in nem. popolnoma večji prosilci (obojeja spola) dobe prosto sobo s kurjavo. Odda se pa služba stalno ali začasno.

Poročil se je v Gradcu gosp. Ivan Polovič, gimn. učitelj v Kočevju, z gđ. Minko Polovič, roj. Floriankovo.

Samomor. Upokojeni rudar Jernej Ajdovec v Trbovljah je skočil s ceste, ki pelje prek Bevškega v Zagorje, v brezno. Vsega pobitega so ga izvlekli.

Za narodni sklad je daroval neimenovani 1 krono.

Gospodarski shod v Grobelnem se vrši v nedeljo dne 10. t. m. ob 3. uri pop. pri g. Vogli. Govorilo se bo v prvi vrsti o drenaži travnikov in regulaciji potokov.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela od dne 1. do 31. oktobra daril v znesku 4.404 K 32 vin. Narodnjaki! Dohodki naše šolske družbe se morajo množiti od dne do dne. V zimskem času bo zopet nešteto zabav; spominjajte se in nabirajte ob vsaki priliki!

Profesorski izpit sta napravila na graškem vsenčilišču z dobrim uspehom gg. Franc Kobal in naš štajerski rojak J. Ozmec.

Cesar je podelil prostovoljni požarni brambi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju 150 K.

Iz šole. Razpisano je mesto nadučitelja pri Sv. Duhu v Haložah. Tozadevne prošnje je oddati pri dotičnem kraj. šol. svetu do 30. t. m.

iz politične službe. Pri celjskem okrajnem glavarstvu je vstopil v službo g. dr. Marko Ipa-vic, sin znanega zdravnika v Št. Jurju ob j. ž.

Za strankini narodni sklad so darovali: neimenovani slov. obrtnik v Celju 10 K; g. državni poslanec Vinko Ježovnik 100 K; g. Ivan Verdnik iz Meže 50 K; neimenovani iz gornjegrajskega okraja 20 K. Živelj darovalci! Živelj posnemalci!

Volitve v okrajni zastop marenberški se vrše v kratkem času.

„Velikanski dar države“. „Slovenec“ in „Sl. Gosp.“ bobnata o velikih „zaslugah“ klerikalcev za slovensko gimnazijo v Ljubljani, katero upravičeno zahtevo smo popolnoma po krivici plačali z ustanovitvijo druge nemške gimnazije za peščico

kranjskih Nemcev, kar pa „Slovenec“ in „Slov. Gosp.“ modro zamolčita, dalje govori „Slovenec“ o velikanskem daru države, ker je obljubila poddržaviti idrijsko realko, kar je istotako le naša davna potreba, in nikakšen dar. V tem oziru dobro pravi „Domovina“:

„Ako nam vlada daje šole, katerih potrebujemo, spolnjuje s tem samo svojo dolžnost in nam ne daje velikanskih darov, kakor trdi „Slovenec“, ne daje nam darov pa tudi s tega razloga, ker te šole vlada plačuje z našim denarjem! „Slovenec“ sme delati reklamo poslan-cem S. L. S. in dr. Šusteršiču kakor hoče, sme lizati pete vladi in komur hoče, naj pa ne smeši in ne onečašča našega težkega in poštenega boja za svoje pravice trdeč, da nam vlada deli milosti in darove, če smo jo po dolgem napornem delu prisilili spolnjevati vsaj en del dolžnosti, ki jih ima proti nam. To se pravi ljudstvo deloma slepariti in mamiti ter žrtvovati važnost, dostojanstvo naših bojov za reklamo dr. Šusteršiču.“

Slovenski trgovci in obrtniki. Opozarjamo svoje cenjene čitatelje na oglas slov. trgovskega društva v današnji prilogi, v katerem so navedeni slovenski trgovci in obrtniki na Spodnjem Štajerskem. Štajerske Slovence opozarjamo na te tvrdke. Pokažimo, da se zavedamo svoje narodne dolžnosti!

„Utrinki“ iz Dola pri Hrastniku. Povodom smrti F. Gozleta je poklonila dolska občina venec s samonemškim napisom. Naročila sta ga g. župnik Veternik in „ta hud klerikalec“ Lojz Igričnik, ki ne zna nemški niti „miza — tiš, riba — fiš“. Podnačelnik slovenskega dolskega gasilnega društva pošilja svojo mladino v hrastniško šulferajnsko „šolo“.

Krasne razmere vladajo vsekakor na deželni bolnišnici v Celju. Upravitelj tega zavoda je neki Smartschan, zagrizen sovražnik Slovencev; tožen je zaradi zakonolomstva in prešestovanja. Ker so pri obravnavi razni uslužbenci zavoda pod prisego izpovedali resnico, ki je bila seveda proti njemu, jih ta vzormi uradnik sedaj drugega za drugim odpušča. Pozivljemo deželni odbor, da nemudoma zadevo preišče ter te škandalozne razmere korenito ozdravi. Ne pripustimo, da bi uslužbenci, naj so te ali one narodnosti, trpeli vsled maščevalnosti kakega Don Juana.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda je izšel, ima lepo vsebino, stane 1 K 20 vin. Priporočamo ga rodoljubom! Z vsebino koledarja se še pobavimo!

Slov. zgodovinsko društvo je začelo pod vodstvom gg. dr. Kovačiča in dr. Stegenška izkopavati blizu „Trat“ v Središču, kjer je stala nekdanja župna cerkev sv. Jerneja, o kateri pravi ljudska pripoved, da so jo prenesli angeli na Grabe. 50 do 60 cm debele temeljne zidove so odkrili po kratkem izkopavanju ter stare slovanske grobove.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Vinsko razstavo in vinski sejm prirede dne 9., 10. in 11. t. m. v Dornbergu na Goriškem.

Zvezo narodnih društev, t. j. zvezo nepolitičnih društev (knjižnic, bralnih društev itd.) so ustanovili dne 27. okt. na Goriškem. S tem je podana podlaga nadaljnjemu organiziranemu delu za ljudsko izobrazbo. Predsednik zveze je dr. Puc.

V Gorici je umrl dr. Jos. vitez Tonkli, svoj čas politični voditelj goriških Slovencev, deželni in državni poslanec. Več let je bil tudi namestnik dež. glavarja. Ob političnem razkolu na Goriškem se je postavil na klerikalno stran. To ga je pomedlo s političnega življenja.

Kmetska stranka na Notranjskem namerava v kratkem času imeti svoje glavno zborovanje.

Na Jesenicah je vsled izdajalskega postopanja župnika Zabukovca in klerikalcev občina prišla v nemško-klerikalne roke: nedavno bi se bila imela vršiti volitev župana; Nemci so hoteli imeti Nemca Pongratza; ker so klerikalci ugovarjali — sedaj po toči je prepozno zvoniti! —, so Nemci zaprečili izvolitev, ter so podali komisarju izjavo, da so za razpis novih občinskih volitev. Dejstvo stoji, da smatra danes nemška tovarniška stranka Jesenice za nemško postojanko. Zato je dolžnost Slovencev obeh strank — in npamo, da se bodo tudi klerikalci spametovali! —, da pri prihodnjih volitvah nastopijo le kot Slovenci proti nemškemu gospodstvu.

Poročil se je v Novem mestu gosp. Davorin Majcen, c. kr. gimnazijski profesor, naš štajerski rojak od Sv. Tomaža pri Ormožu, z gco. Marijo Jelenc. Častitamo!

Mesarska zadruga v Ljubljani je na poziv župana Hribarja v ožigled dejstvu, da je cena živini padla, znižala cene pri mesu. To je pošten korak. Mislimo, da bi se to dalo tudi drugod doseči.

„Mir“ — obtožen. Koroški Slovenci so na svojo nesrečo zašli zadnji čas popolnoma pod komando duhovnika Podgorca, ki je slov. politiko na Koroškem zapeljal docela v klerikalni tir. Tudi dosedaj edini slovenski koroški list „Mir“ je nastopil to pot in drzno psuje vse, kar se mu brez-pogojno ne klanja. Opsoval je tudi dr. Oblaka, ta pa je vložil tožbo zoper urednika. Hudo je sicer, če mora Slovenec nastopiti proti slovenskemu listu, toda če kakemu zblaznelemu katoliškemu dervišu že osebna čast ni sveta, se mora seči tudi po tem sredstvu.

I. državna gimnazija v Ljubljani je, kakor smo sporočili, razdeljena v nemško in slovensko. Tako ima sedaj **20.000** Nemcev na Kranjskem dve nemški gimnaziji, 400.000 Slovencev na Kranjskem pa tudi — dve. In to imenujeta „Slovenec“ in tudi „Slovenski Gospodar“ „velik uspeh“ klerikalne politike. In „Slovenski Gospodar“ hoče nas učiti pojmovanja narodne politike. Večje drznosti, večjega hinavstva si človek težko misli!

Zavarovalnico za živino ustanovijo prebivalci podgradskega okraja v Istri.

Šole za Lahe in Hrvatce ter Slovence v Istri. V Istri je približno 136.000 Lahov in 200.000 Hrvatov in Slovencev, Lahji imajo 67 šol s 198 razredi, Hrvati 69 šol s 101 razredom, med temi samo eno 5 razredno ljudsko šolo; Slovenci 34 šol z 39 razredi. Lahji imajo 16 enorazrednic, 14 dvo-, 140 tro-, 6 četvero-, 16 petero- in 3 šestrazrednice. Hrvatje: 44 enorazrednic, 20 dvo-, 4 tro-, 1 petrazrednico. Slovenci: 12 enorazrednic, 12 dvorazrednic in 1 trirazrednico. To govori jasno, kako slabo je preskrbljeno v Istri za slovansko šolo. —

Hmeljarji, poskustite gnojiti hmelju z umetnimi gnojili!

Konkurenca je dandanes povsod, v vsaki stroki velika, tudi naš kmet jo občuti in včasih je treba dobro tuhtati, kako bi se spravilo pridelke v denar. Vsak kmetovalec je iz lastne skušnje prepričan, da je prav težko kmetovati, kajti če pridelamo od tega ali onega v precejšnji množini, tedaj nas kupčevalci stiskajo in nam plačujejo, kakor se jim ljubi, češ saj imajo veliko na razpolago. Če pa malo pridelamo, so cene boljše — a kaj nam koristi, ko nimamo kaj prodati. Nizkim cenam naših kmetijskih pridelkov je pogosto kriva tudi konkurenca drugih bolj kultiviranih in naprednih dežel, posebno se to tiče hmeljarstva. Naši hmeljarji še niso tako daleč, kakor njihovi brati Čehi. Kako skrbno in marljivo se tam rastline vzgajajo in hranijo. Gnojenje z umetnimi gnojili je pri čeških hmeljarjih že prav udomačeno; oni so prepričani, da po umetnem gnojenju ne pridelajo samo več hmelja, ampak da je tudi kakovost tega veliko boljša od negnojenega ali s hlevskim gnojem gnojenega. Seveda bi se dosegli prav dobri pridelki, ko bi hmelju vsako leto močno z dobrim hlevskim gnojem gnojili, toda kdo ima toliko hlevskega gnoja na razpolago. Tega neobhodno potrebujemo, ali pa ga včasih celo ne zadostuje v obilni meri za gnojenje naših njiv; moramo toraj biti veseli, da imamo v umetnih gnojilih tako izvrstno nadomestilo za hlevski gnoj. Hlevskega gnoja ne dobiš včasih niti za dragi denar, dočim se nam nudi umetna gnojila, ki vsebujejo ravno iste hranilne snovi in sicer še v večji meri, ko hlevski gnoj, prav po ceni in se sedaj že povsod lahko brez težave kupijo. Veliko je še hmeljarjev, ki umetnih gnojil niti ne poznajo, mnogo jih je pa tudi, ki jih sicer poznajo — a jih napačno rabijo in sicer gnojijo, kakor se pravi „enostransko“, to je, oni gnojijo samo s Tomasovo žlindro. To umetno gnojilo je danes izmed vseh umetnih gnojil najbolj razširjeno; kmet sliši nekaj zvoniti o tem, gre in kupi vrečo žlindre, nisleč da mu bo čudeže delala. To vrečo žlindre potrosi potem po zemljišču, kakor se mu pač zdi in kako daleč pride z njo; ne pomisli, da mora ta množina biti tudi določena za gotov prostor in ni čuda, če se pričakovani uspeh ne pokaže. Vsled tega pa kmet zavrže potem vsako umetno gnojilo, ker je imel s prvim umetnim gnojenjem neuspeh; navadno se to godi pri travnikih. Pravo gnojenje z umetnimi gnojili hmelju je sledeče in sicer za 100 rastlin:

4 kg 40% kalijeve soli,
8 kg superfosfata in
4 kg čilskega solitra.

O porabi in uspehih teh gnojil govorimo prihodnjic.

Prodajo jajc na kilogram priporoča „Perotninar“. Na kilogram gre približno 15 jajc. Neka nemška zadruga za prodajo jajc je izdala izkaz, glasom katerega je plačevala svojim članom za kg jajc meseca maja najnižjo ceno 90 vin., za jajce torej približno 6 vin., a najvišjo ceno meseca decembra 1 K 54 vin., torej kakih 10—11 vin. za jajce. — Slovenski kmetovalci bi naj razmišljali, ali bi ne nesla perotninoreja na tak način več!

Kmečka organizacija na Bavarskem. Kmetijsko društvo za Bavarsko ima 105.820 članov; njih število je naraslo od l. 1905. za 5.317. — Kmečki list „Landw. Wochenblatt“ (Poljedelski tednik) ima letos 101.000 naročnikov. — „Kmetijski koledar“ se razproda v 95.000 izvodih. — Zadrugnih skladišč imajo 110. — „Bavarska deželna zadruga zveza“ ima 2412 zadrug. „Bavarska osrednja posojilnica je imela lani 97.000 mark (= nad 100.000 kron) čistega dobička. Na Bavarskem imajo 5 kmetijskih in 42 zimskih kmetijskih šol. — Tako je na Bavarskem, in ni čudo, če pri taki silni organizaciji kmečki stan napreduje. Slovenski kmetje, združite se stanovsko — v kmetijskih podružnicah!

Zahvala.

Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptujju je vpriporilo dne 27. vinotoka 1907 v prostorih „Narodnega doma“ v Ptujju žaloigro v petih dejanjih „Mlinar in njegova hči“, ki je po vsestranski sodbi zelo dobro izpadla. — Da je pa bilo mogoče doseči tak uspeh, šteje si podpisani v častno dolžnost, izreči javno prisrčno zahvalo vsem vrlim diletantinjam in diletantom, osobito režiserju gosp. Silvester Šentjercu za delo in trud ter požrtvovalnost, s katero so dokazali, da so vneti za dobro stvar in napredek našega mladega društva.

Na vsestransko željo ponovi se vpriporitev navedene žaloigre v nedeljo dne 17. t. m. v istih prostorih, ob istem času in enakim vsopredom kot dne 27. vinotoka t. l. in se opozarjajo vsi tisti Slovenci iz okolice in Ptujja, ki so prvo priložnost zamudili ali bili zadržani, tokrat nas počastiti s svojo prisotnostjo. To pa zavoljo tega, ker je vpriporitev te igre v zvezi z velikimi denarnimi žrtvami in ima čisti dobiček služiti v povečanje društvene knjižnice, koje pomen in vzvišen namen, širiti med našim slovenskim ljudstvom izobrazbo in omiko, se v neposredni bližini nemčurskega Ptujja nikakor podcenjevati ne more.

Za mnogobrojen obisk dne 27. vinotoka se istotako cenjenemu občinstvu iz Ptujja in okolice izreka iskrena zahvala in se nadeja podpisani odbor i 17. t. m. iste naklonjenosti in častne udeležbe.

Za Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptujju:
Franc Letonja m. p. **Rasto Sever** m. p.
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Izjava.

Z ozirom na razpis službe distriktnega zdravnika v Vojniku, ki se smatra od mnogih ljudi tako, kot da bi imel namen oditi, izjavljam, da tega ne nameravam, ampak ostanem tukaj in ordiniram kakor doslej.

Vojnik, dne 6. listopada 1907.

Dr. Branko Žižek.

Dobro ohranjeni kotli

so po nizki ceni na
prodaj v prej

Wieserjevi žganjarni

v Hočah pri Mariboru, kjer se
lahko vsak čas ogledajo. 220

Visokošolec

želi topiti v kako primerno neprenaporno služlo. —
Naslov pove upravništvo „Narodnega Lista“ v Celju.

Učenca

poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo
za trgovino mešanega blaga sprejme takoj

Mihael Jazbinšek
Planina pri Sevnici.

200 pritlikovcev, ja-
bolčnih in hru-
ševih in enako
število visokih

dreves

odda po ceni
J. LUKMAN v Šoštanju.

Oskrbnik

za večje posestvo, kateri razume poljedelstvo,
živinorejo in oskrbovanje gozda, se sprejme
pod ugodnimi pogoji. Prednost imajo oženjeni
in tisti, ki so obiskovali kmetijsko šolo. —
Ponudbe naj se pošiljajo na 191 3—3

železnarno A. Pogačnik
v RUŠAH pri Mariboru.

198

Pristnega

Ljutomerčana

lastnega pridelka letnika
1906 in 1907 prodaja od 60 l
naprej liter po 52 do 64 vin.

Ivan Kočevar v Središču,
pošta in železn. postaja
Središče.

10—1

Kdor želi kupiti uro, srebrnino ali zlatnino,
— naj se obrne na največjo in najcenejšo tvrdko —

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih
žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih
prstanov, uhanov, zapestnic, verižic, priveskov itd. Velika
izber **očal, naočnikov, zdravniških in drugih termo-**
metrov, barometrov, tehtnic za vino, mošt,
žganje itd. Prosim, **oglejte** si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam
zastonj in poštne prosto. 26-8

Točna postrežba! Nizke cene!

Pšenico kupuje po najvišji ceni
Alojz Kupec, mlinar
v St. Lovrencu p. Sv. Pavel
pri Preboldu. 162 17-7

Darujte za Narodni sklad!

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi
potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in
igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni,
dokumentni, ministrski, ovitni in
barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke
kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane
z eno ali dvema kolo-
nama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

občinske urade krajne šolske svete, učitelj-
stvo, župnijske urade, okrajne zastope, učitni-
ske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike,
notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnatere vreče vseh velikosti po origi-
nalnih tovarniških cenah

Štampilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatnike izvršujejo
se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cvetlicami
od najpreprostejše do najfinejše.

Albumi za slike, dopisnice in
poezije. (2) 19

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine
so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo
izjemne cene.

Priznana dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

197 3-2

Jšče se kovač Ljutomerčana

samec, vaje vseh kovaških del. Poleg vsega
orodja v kovačnici je na razpolago tudi vodno
kladivo (amer). Kovačnica se da v najem ali
pa se sprejme kovač proti mesečni plači. Kje,
se izve v uredništvu „NARODNEGA LISTA“.

zajamčeno pristno vino le iz ormož-
kega okraja raznih letnikov ima
veliko množino
po nizkih cenah **na prodaj**

Kletarsko društvo v Ormoži.

SVARILO

Svarim vsakega v lastno korist, kateri bi šel za
letošnjo jesen kam drugam blago kupovat predno si
naroči vzorce ali si zalogo osebno ogleda v Trgovski
hiši manufakturnega in modnega blaga na drobno
in na **R. STERMECKI, CELJE**
debelo
založnik c. kr. d. uradnikov. Zaloga velikanska. Cene
čudovito nizke. Postrežba strogo solidna. Nakup ne-
prisiljen. Vzorci proti vrnitvi na vse strani zastoj.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

167 16-8

Franjo Bureš

urar, očalar in **v Mariboru**
zlatinar

Tegetthofova ulica št. 33.

priporoča sl. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrst-
nih zlatih, srebrnih in niklastih ur, očal, daljnogledov,
raznovrstne zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah.
Garancija več let. Vsi popravki se točno in hitro izvrše.

Zahtevajte v vseh tobakarnah!

Slovenci!

Zahtevajte v vseh prodajalnah!

Kupujte samo cigaretni papir in svalčične storžke izborne kakovosti

Cirila in Metoda

od katerega ima družba sv. Cirila in Metoda določene odstotke.

Edina zaloga za Spodnje Štajersko: „ZVEZNA TRGOVINA“ v Celju.

143 21-9

TOMAŽEVA ŽLINDRA

Pazite na zvezdno
znamko
ter varujte se manj
vrednega izdelka.

je **najcenejši** in dokazano **najboljši umetni gnoj**, ki
vsebuje fosforovo kislino; poraben za vsako vrsto rastlin in za
vsako zemljo iz **tovaren za Tomasov fosfat v Berolinu.**

Glavni zastopnik za Spod. ještajersko je
trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

„MERKUR“ P. Majdič
Celje.

Ceniki in poučni spisi zastoj.

Kdor naroči cel vagon, dobi posebni popust.

Kdor gnoji s Tomaževo žlindro naj rabi tudi zraven
kalijevo sol ali kajnit ki se dobi po
trgovini z železnino „MERKUR“ P. Majdič, Celje najnižji ceni v

Gnojenje z umetnim
gnojem se dvojno
povrne, to pričajo
dokazi. Ceniki in po-
učni spisi zastoj.